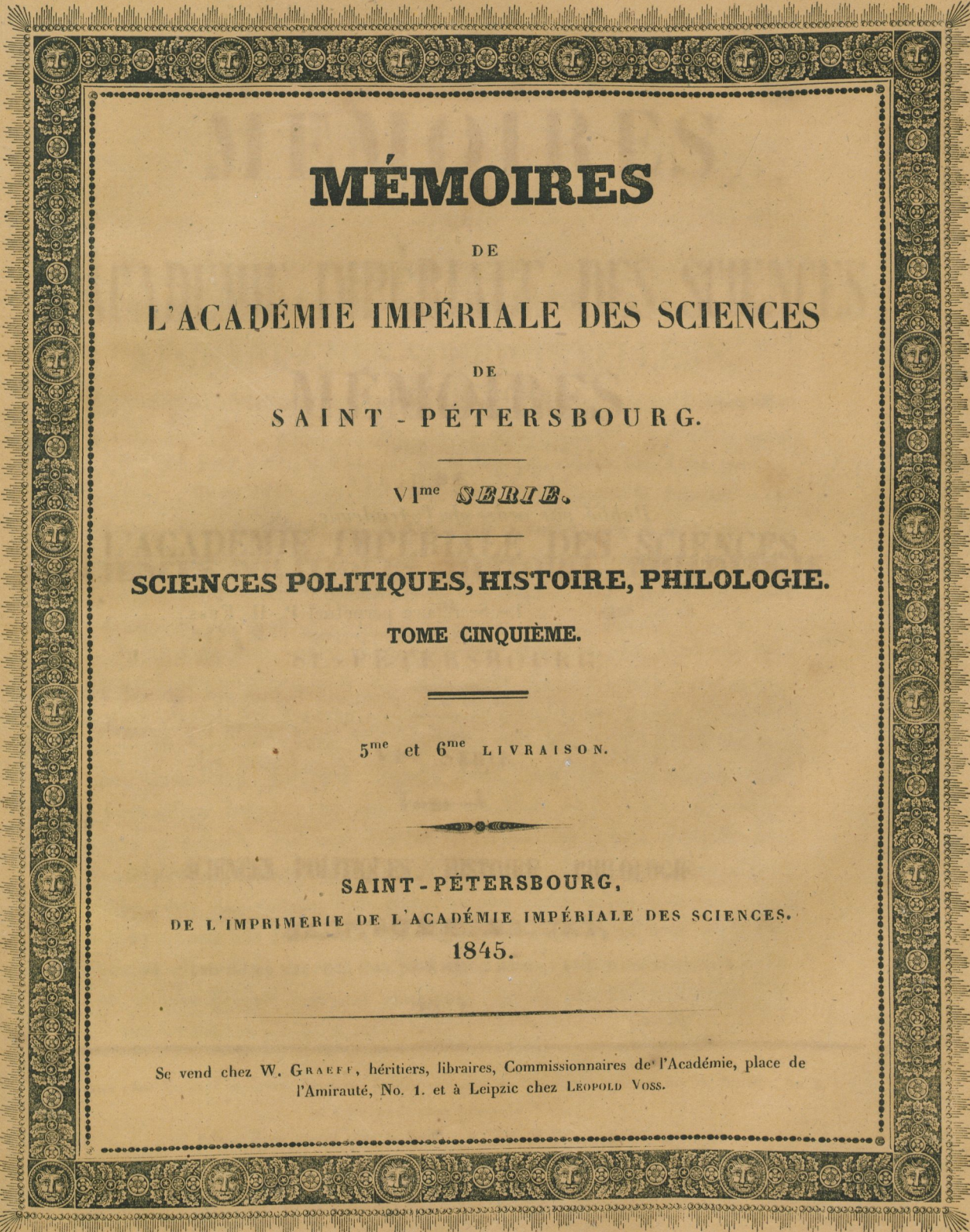

J. Gildemeister
Oma 1877

1. Dorr Grammatikale Bemerkungen über das Pashta. 1839.
2. Auszüge aus Afghaniſchen Schriftſtücken 1844
2. Geſch. des afghaniſchen Emirſ Chandiſchan Lodi 1845

MÉMOIRES
DE
L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES
DE
SAINT - PÉTERSBOURG.

VIme *SÉRIE.*

SCIENCES POLITIQUES, HISTOIRE, PHILOGIE.
TOME CINQUIÈME.

5me et 6me LIVRAISON.

SAINT - PÉTERSBOURG,
DE L'IMPRIMERIE DE L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES.
1845.

Se vend chez W. GRAEFF, héritiers, libraires, Commissionnaires de l'Académie, place de
l'Amirauté, No. 1. et à Leipzig chez LÉOPOLD VOSS.

MEMOIRES

L'ACADEMIE IMPERIALE DES SCIENCES

MEMOIRES

Publié par ordre de l'Académie.

En mai 1845.

Le Secrétaire perpétuel P.-H. Fuss.

ST. PETERSBOURG

Vincent

Paris

SCIENCE POLITIQUE, HISTOIRE, PHILOGE

ACADEMIE IMPERIALE DES SCIENCES

LE COMITE DE L'ACADEMIE IMPERIALE DES SCIENCES

1845

Neuen Testaments und des Pentateuchs können begrifflicher * eine nicht
als Original-Texte angesehen werden — so wurden auch die grammatischen
Bemerkungen die zur Herausgabe von zusammenhängenden Texten der he-
bräisch-Grundzüge enthalten, welche allein letztere zu geben vermögen. Ich
hätte daher während meiner grammatischen Untersuchungen über die in
Folge stehende Sprache die in diesen Texten me. aus dem Vorigen
verloren, und keine mich darüber so beherzigende Worte beim-
genen

AUSZÜGE
AUS
AFGHANISCHEN SCHRIFTSTELLERN,
EINE ERLÄUTERENDE ZUGABE ZU DEN GRAMMATISCHEN BEMER-
KUNGEN ÜBER DAS PUSCHTU,

VON
B. DORN.
(Gelesen den 23. März 1843.)

In zwei in dem vorliegenden Bande der Memoiren der Akademie ge-
druckten Abhandlungen über die afghanische Sprache habe ich das gram-
matische System der letzteren zu ergründen gesucht, und glaube in meinen
Untersuchungen nicht vergeblich gearbeitet zu haben. Ich habe in der er-
sten Abhandlung fast jede Angabe durch Beispiele aus afghanischen
Schriftstellern belegt, und ausserdem am Ende noch einige afghanische
Texte mitgetheilt. * Indessen erlaubte die Natur der Arbeit nicht, längere
Auszüge zu geben, obgleich nur durch solche, oder durch fortlaufende afgha-
nische Texte eine vollständigere Kenntniss des Afghanischen erworben wer-
den kann: wer die Grammatik einer Sprache kennt, kennt noch nicht die
Sprache selbst. Und da eben bis jetzt noch kein einziger afghanischer Text
von einigem Belange gedruckt erschienen ist — die Uebersetzungen des

Neuen Testamentes und des Pentateuches können begreiflicher Weise nicht als Original-Texte angesehen werden — so würden auch die *grammatischen Bemerkungen* bis zur Herausgabe von zusammenhängenden Texten der festen Grundlage entbehren, welche allein letztere zu geben vermögen. Ich hatte daher während meiner grammatischen Untersuchungen über die in Rede stehende Sprache die Herausgabe auch von Texten nie aus dem Auge verloren, und freue mich dieselbe auf eine so befriedigende Weise beginnen zu können. Während der Druck einer von mir verfassten afghanischen Chrestomathie,¹⁾ die eine reiche Fülle von Auszügen aus afghanischen Werken enthält, dem Ende rasch entgegensteht, ist es mir vergönnt, jene Auszüge noch durch hier mitgetheilte zu vermehren, und so dem Freunde des Puschtu mit einem Male einen Schlüssel in die Hand zu geben, mit welchem er ohne Schwierigkeit in das bis jetzt verschlossen gewesene Heiligthum der eben genannten Sprache eintreten kann. Zwar giebt es noch kein Wörterbuch der afghanischen Sprache, und die von Elphinstone, Klaproth, Eversmann und Leech mitgetheilten afghanischen Wörter sind nicht genügend zur Lesung afghanischer Texte, und es könnte mir der Einwand gemacht werden, dass die hier gegebenen Auszüge doch nicht selten in lexicalischer Hinsicht ungeniessbar sein dürften. Allein dieser Einwand wird durch die Bemerkung beseitigt werden, dass der Chrestomathie ein Wörterbuch beigegeben ist, in welchem auch die in den hier mitgetheilten Texten vorkommenden Wörter aufgenommen worden sind, und da wohl Niemand, der das in diesem Bande Gegebene seines Studiums für würdig hält, der Chrestomathie wird entbehren wollen, so würde die Beifügung eines Wörterverzeichnisses auch in diesen Blättern unnützen Raum eingenommen haben, welcher viel besser zu Texten verwendet werden

¹⁾ A Chrestomathy of the Puschtu or Afghan Language. To which is subjoined a Glossary in Afghan and English. St. Petersburg 1845. 4°.

kann. Eine Uebersetzung habe ich nicht hinzufügen wollen, weil, wenn die einzelnen Wörter bekannt, afghanische Texte leicht verständlich sind.

Bei der Auswahl von Texten sowohl hier als in der Chrestomathie habe ich vorzüglich auf solche Rücksicht genommen, deren Verständniss nicht nur mit Hülfe des Wörterbuches möglich, sondern auch noch durch andere Nebenumstände erleichtert wird. So z. B. enthält der unter *N* 1 gegebene Auszug aus dem «Puschtu-Magazin» die Paraphrase einer Koransstelle, deren arabisches Original beigelegt ist, u. s. w.

So bleibt mir vorläufig nur noch übrig, kurze Nachricht von den benutzten Werken zu geben — ausführlicher sind dieselben in der Vorrede zur Chrestomathie besprochen worden.

1. مخزن پښتو, *Puschtu-Magazin*. Das Puschtu-Magazin ist eines der frühesten Erzeugnisse der afghanischen Literatur. Es ist im Anfange des 17. Jahrhunderts von dem bekannten afghanischen Heiligen, Achund Derwisch und dessen Sohne Kerimdad verfasst worden, und zwar zum Behufe der Widerlegung der Lehren und der Schriften des Gründers der Secte der «Illuminaten», Bajasid Ansary, welcher der erste war, der die afghanische Sprache als Schriftsprache anwandte, also auch zugleich als der Gründer der afghanischen Literatur betrachtet werden muss. Das von mir benutzte Exemplar ist eine von Abdulkarim, einem ohne Zweifel von Kerimdad verschiedenen Sohne Achund Derwisch's, im J. 1014=1605, besorgte Ausgabe, und bestätigt die Bemerkungen Leyden's hinsichtlich der verschiedenen Bearbeitungen des Puschtu-Magazines. Die Schreibart ist eine sehr nachlässige und ungefeilte, wie das nicht anders von Schriftstellern erwartet werden kann, welche dem Kindesalter der afghanischen Literatur angehören und aus der wenigen Sorgfalt, welche sie auf den Styl verwandten, selbst kein Hehl machen. Wir finden daher verschiedene veraltete oder in besserer Schreibweise nicht mehr gebräuchliche Formen, z. B. den

*

Plural auf *ون*, anstatt *ونه*, obgleich erstere Form wahrscheinlich auch *ون* gesprochen wurde. Die Handschrift welche mir zu Gebote stand, gehört Herrn D. Forbes zu London, welcher mir dieselbe zu beliebiger Benutzung zu übersenden die Güte gehabt hat.

II. *فوائد الشريعة*, *Vortheile des Gesetzes*, ein Werk über muhammedanische Glaubenslehre, Gebräuche und Recht. Der Verfasser hat sich nicht genannt; indessen treffen mehrere Anzeichen zusammen, welche uns berechtigen dürften, dasselbe als aus der Feder des Verfassers des Puschtu-Magazines geflossen anzusehen. Es scheint grössten Theils eine Uebersetzung von irgend einem persischen Werke gleichen Inhaltes zu sein, wie das in der Vorrede zur Chrestomathie näher nachgewiesen ist. Die Handschrift aus welcher die Auszüge entnommen sind, gehört mir zu: sie ist eine Abschrift des Exemplares, welches mir Herr N. Bland in London vor mehreren Jahren aus seiner eigenen Bibliothek hierher nach St. Petersburg mitgetheilt hatte. Und auch ihm verdanke ich die Vergleichung mehrerer Stellen mit einem dem ostindischen Hause zu London zugehörenden Exemplare desselben Werkes.

III. *ديوان رحمان*. Der *Diwan Rehman's* oder *Abdurrahman's* des unter seinen Landsleuten so beliebten afghanischen Dichters. S. Elphinstone's *Account of the Kingdom of Caubul* u. s. w. London 1819, I. S. 306. Ich besitze zwei Exemplare dieses Werkes, das eine, aus welchem der Text entlehnt ist, von Herrn Rud. v. Fraehn in Persien erworben und mir abgetreten, das andere, ein schätzbares Geschenk Sr. Excellenz des Herrn Akademikers von Fraehn. Letzteres hat die Varianten geliefert. Beide Exemplare sind gute zu nennen, und ihr Besitz ist für mich um so wichtiger, als sie sich gegenseitig ergänzen, und mich in den Stand setzen, einen richtigen Text zu geben. Denn wenn sie auch im Ganzen

übereinstimmen, so finden sich in mehreren Nebensachen, z. B. in der Folge der einzelnen Verse, der Schreibweise (das zuerst genannte Exemplar hat z. B. überall ژ, wo der zweite ز giebt u. s. w.) doch nicht zu übersehende Verschiedenheiten.

IV. دیوان مرزا. Der Diwan Mirsa's. Derselbe ist mit dem zweiten Exemplare von Rehman's Diwan zusammengebunden. Ueber den Dichter selbst habe ich nirgends nähere Auskunft gefunden.

I.

Aus dem Puschtu - Magazin.

قوله تعالى وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا

واروی یاران پقرآن کیش دی راغلی * دقیامت پورخ بدیر دیر سخت پر
کافر باند ملی * وَبِیَوْمٍ یَبْغُضُ الظَّالِمِ عَلَیْ یَدَیْهِ * بغه ورخ بکل بدآن وارو گرفتار
پخپل وجود شی * دوار لاس ب ته څنکل پور ثوئی تغه پور شو نابود شی * به
پنڅوس زره کلون هرچه دوی بی ثوین * پساعت بز رغونیزی * ددغه عزاب دپاره
نه پائین * یقولُ یَا لَیْتَنِیْ اَتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِیْلًا * بغه ورخ بهر څوک وکا ارمانون
پنښیمانی * کشک موز وای بدنیا کیش درسول پ پسروی * یَا وَیْلَتَیْ لَیْتَنِیْ لَمْ اَتَّخِذْ

فَلَانَا خَلِيلًا * داب وای کشک موز پرغه وړان دنیاکی * لفلان بی دین شخص
 کړی نوای دا باری آشنائی * لَقَدْ اَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ * دی منکر و لقرآن لرسول هم
 لدين * څک موزی وشلولو لقرآن پرده وکړه موز مین * بَعْدَ اِذْ جَاءَنِي * قرآن
 راغلی و پر موز * موز آگاه وو لقرآن * بیا دده پر دیره مین * لاس وم وکیش
 لقرآن * څک موز شو بی ایمان * وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْانْسَانِ خُدُوْلًا * دی شیطان
 غند بدخواه ش * څموز دزره غوز ودا چارور * شیطان تل پغایمی پهلای و دسپری
 ته اول ته آخر * وَقَالَ الرَّسُوْلُ يَا رَبِّ اِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوْا هَذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُوْرًا * بقیامت
 به پاک رسول هم دا ووائی وینه خدای ت * تا قرآن وراستولی * دی کراه ورتلی *
 پس ته تل مخ ی ونبوه به پرات * څک دیر دشواری بشی نازل پر کافر بیحساب *
 په دوزخ کیش بشی پات تل ته خلاص ب نشی لعذاب * سکه لازم پر آدمیان *
 چه پیرو ددقرآن شی پرو سرای * هرچه لاس ی لکولی پقرآن دی * په بی شک بزی
 ورسی تخای * وَبَشِّرِ الدِّیْنَ اٰمِنُوْا وَعَمَلُوا لِحٰلٰتٍ اَنْ (اِنَّ لَهُمْ جَنٰتٍ) (sic) * خدای پخپل
 دا وپلی * هرچه لاس ی پقرآن دی لکولی * بارکی باند وکانری مؤمنان * ما بهیست
 ودوی ورکری * دقرآن پیروی فرض شوکی کور دقرآن پایتون * ول دبار او
 دحج پیروی ند لازم شوی پر عورت پر مرون * اوس لازم شو مؤمنان چه پیرو دقرآن

اوسى پدنيا كښى * هرچه پيروى ديار كا بى قرآن * هغه كس بشرمنده شى پبعقبا
كښى * لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ تَأْسِ
مکانځى خلق لى دین لکراه سر بارى * دى منکر دى لقرآن * ستاس لاس
بوخیزى لومنى * لك عقبه و پرسول ايمان راوړى * دا قرآن ى ومنلى * بپای
مېن محبت شه لاوبى * شك لاس ى لقرآن وختلى * عقبه خوار ش پدوکون * دا وښى
کور صحیح ش * يودلى دپاک رسول په بند کښ مېرش * بل هور هم دوزخى
ش * اوس څومز پزمانه کښ هم احق بى حد ډير دى * پيروى کا دسرى * دسرى
پحکم کار کا دقرآن وپل ى وهېر دى * وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا آرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ * دا
سرى بخداهى مه نسى عالم که پوهېزى * چه دده حکم ب نغوزى لقرآن بترهېزى *
هرچه حکم دسرى پڅان قبول کا * دقرآن حکم دسرى پڅان قبول کا * دقرآن حکم
به نورى * هغه خدای دى ى بنده شى * او پزارى دهغو وچه پحکم کښ ى وهېرى *
هر څوک خواست کانځى لخدای مومنان لاخلاص * مه څومز لاس وکار لقرآن * مه
څومز درونه کر څن خلاص * دا بيان پتفسير کښ وويلى * کرمداد بنده ليدلى
هرچه دا نغبولين * هغو خپل ايمان خوړلى

نکته اول در بیان ایمان مجمل و ایمان

مفصل بیان احکام شرایط ایمان

دایمان زده کر کول فرض پر آدمیان * چه ایمان نه پیژنی نه هغه دکافران * دا ایمان
دی په دورنک یو مجمل بل مفصل دی * اجالی ایمان هم حق دی * مفصل پکښ افضل
دی هس وائی چه خدای یو دی محمد لده راغلی په رښتیا دی * هغه دین م دقبول
دی * چه راغلی په قرآن کښ لسمیا دی * هغه دین چه موافق دی له قرآن او
رسول دی قبول کری هغه دین ما دی لاس ورلکولی هغه دین چه مخالف دی له
قرآن له رسول څن وپزار دی * زه وپزار لهغه دین چه پیرو دهغه دین په ددواړ
کون شرمسار دی * دا ویل چه په خله وای بیا په زړه ی هم قبول دی * اجالی
ایمان هم دادی پیروی دپاک کر * بل ایمان مفصل دی په تفصیل ی وشمیرین خداه ی
ددغه لایق محمد رسول کنړین هس وای ما ایمان په خدای راوری هم پوار رسولان
هم په وار فرستگان هم په وار کتابون چه له حق دی راغلی هم په قیامت بشی
هم نیمکی بدی لخدای هم ژوندون پس لمرک دا ویل ته په خل وای کند څوکر و پښتن
دایمان رکنون څو دی ته ووا ی رکن دو دی ما ویلی په پښتو دی * دو ارکان دی
راغلی یو خله د * هل ی زړه دی که پخله دا ویل وای او په زړه ی باور نه وی
منافق دی مؤمن نه دی * او که دا ویل وی منلی بیا تر خله ی نه ویاسین
هغه سری هم کافران دی دوی وتلی دی لدین * دایمان دا همنبر چار زده کول پر
هر چا فرض دی * پر عورت پر مرون * لازم شوی لك قرض دی * دا لازم پر
مؤمن دی * چه ایمان دوخپل کورته وشپین و عورت و برده وهم وزوی هم ولونړ

چه آگاه ددوی لدرین * هر سری چه ی عورت وی عاقل هم کند دی وپښتن لایمان
لاسلام کدا وایی نم زده نه ور خبریم ایمان څه دی سکه پرده به شی حرام ول پشرح
قدوری کیش هس وائی وعامی وته موای چه ایمان څه دی ول ته کوشی کوشی دایمان
چار بیان کر چه په دا هم ستا باور دی * یاد نه دی کی ووچه باور څما راغلی
په دا ولار په خوا ودی مومن مسلم باله شی دایمان پرشتیا و * او کواپی باورم
په دا وار یا په څن شوی نه ودی کافر و اوس دنوی ایمان زده کاغه ایمان نه واوکوی
چه دا وارم قبول دی * ول بو نه قبلوبن دی کافر دبی ایمان هم وتلی دی له
دین دایمان حکم اوه دی * هر کافر چه ایمان راوری سرمال په امان شی له زهو
زاد مومنان دی په غوز واروی نیت دبد باند مکر په ناحق ی زهیر مکر *
دا پنځه امان ورکر په دنیا کیش ایمون په قیامت به تل ته تل په دوزخ کیش
پات نشی هم بهنیت لر به ورشی دایمان لپرکت دغه دوسر امان به لحق روح
ورشى بیا ته واروی مومن دایمان شرط اوه دی * هرچه یوڅن خطا لایمان وانه
دی * اول دخدای هستی هم له بهنیت له دوزخ نادیده پرو کرهیز * علم غیب
خاصه دخدای کنولی بوی * هم په غوز په اختیار ایمان راوره دی هم حلال حرام
کنولی بوی * لرحمت ی امید دی لعذاب ی ویرده دی * ددروپزه بیان تمام کر
مومنان دی په یاد کا هم یقین دپر وکاند ول غم غرض دا دی هله باند دی حشر
له هغو باند چه خاصه بندره دده دی *

نکته ششم در بیان خوف ورجا دی
 دایمان پمیل دمرغه دی * دوهی خانکه * یو خانکه ی دویر بل دامید دی * چه مرغه
 پوه خانکه شی دی الوت نومید وی دایمان دی مور وپلار امید ویر چه ایمان
 شن زو کری * بیا ایمان دی ساتلی * لك دور شو پصدف کنس ی سفید دی لك
 جمال آغاز وگر له جلال حقیقت دایمان وزو لدیو دوار ول دا بیان په ژبه وایه
 نشی و طالب وته ژرکند لك خورشید دی *

نکته بیست ویکم در بیان شمایل آن حضرت

عليه الصلوة والسلام 1)

دحضرت رسول جمال دخدای یواز پیدا کر او عالم ادم لانه وو چه نبی ی وهله انبیا کری
 نه ژوک ده برنگ وونه دی دچا برنگ دسپین یوست ی څلیده تر سپین زر بیا سپین
 کس غنم رنگ و دخدای له محبت کرونه زیر نورانی وچولی ی وڅپله لوکز ورتری وروغ
 دوی تور غت سترک هم ی کنبلی لور پوز هم ی تور کر دزیر کنبلی وتر مرغلو دواره به
 لاس ی رسیده وی تر زنگنون دوی ارت منکمل غاشی ی وو څپله لر دخدای لمین برند
 و دکت سرونی نری وو او په قدر میانه بالا وو * سکه دغه ی معجزه وپتولون
 کنس ژرکند و * دمنغ مالک ی و تیر تر یوسف هم بنایسته وپر سیننه وڅپل لروول ملای

1) Vergl. Chrestom. S. 79.

و باریک دڅوارلسم میاشت بی له مخ شرمندل پر نوری څان وپښته ی نرو پر
سینه ی دوپښت تری لیکه ما چه دا بیان پښتو کر دښی دخل حدیث م ارودلی
هرچه اور څما شمایل کوری بای لولی غم ی نشت کنز زه ی یم لیدلی * درويزه
بیان پښتو کر بل واره افغان دی پیاد کا پور زمانه کښ چه ی کوری بای لولی
دا فقیر هم په نیک دعا پیاد کا دکا *

II.

Aus den فواید الشریعة

باب پنجم در بیان ایمان مجمل ومفصل

ایمان دی پدوه رنگ * بو مجمل بل مفصل دی * مجمل ټول ایمان ته وائی * مفصل ایمان
هغه دی چه بیل بیل بیانواوه شی * اجالی ایمان صحیح دی * ومولی ته معتبر
دی * ول ایمان مفصل تر ده بهتر دی * هر مؤمن لر لابق دی * چه ایمان
دمفصل جدا جدا گاه چه یقین ی پر محکم شی * شبهه غیرى لززه واره عدم شی *
ایمان مجمل دا دی پیقین چه دزوه وائی * خدای م یودی بی شریک * پیغمبر دده
استاڅی شه امین دی * چه پیغمبر ته خدای ویلی * ده امتان ته رسولی شک ی نشت
واره حق دی * کل حکمون م قبول دی * چه راوری پاکرسول دی * لغو وارویم
وپیزار * چه خدای او رسول ت ناقبول دی * او ایمان مجمل عربی

*

اَمَّنْتُ بِاللَّهِ كَمَا هُوَ بِاسْمَائِهِ وَصَفَاتِهِ وَقَبْلَتْ جَمِيعَ اَمْكَامِهِ * ايمان مفصل امنت بالله دتر آخرة
 معنی دادی ایمان م پر خدای را اور چه دی یودی بی شریک دی بی یاره بی وزیر
 هم بی پلار دی بی مورہ * بی عورت بی فرزند دی بی خورہ دی بی ورورہ *
 نحوارہ خوری نہ اوبہ غیبی نہ خندا ک نہ ترا ک * بادشاهی ی بی نقصان * دی
 بی سیالہ بی تر پورہ * ورائند ورستو یو غنک * بل غنک کینت پورت نلربن *
 هر صفت چه دبنده هغه وارہ لنقصانون * خدای کامل بصفتون ذات ی پاک دی
 لعیبون * خدای پزات کس فکر مکړہ * چه دی چرت دی یا چون یا څہ رنک *
 یا لکوم دی نر کوم * یادى کښته دی یا پورت * یا وقتون پر نیریزی * یا څوانیزی
 یا زریزی * کہ پخیال کښ دڅه ددشی * زری دور کړہ * دنفی بتیغ ی چور کړہ *
 دغه خدای ندی وسوسه دی * چه پدا باند غلط شی * غه کافر څای دوزخ دی *
 هسی وائی خدای موجود دی بی شریک دی * پزات کښ یکانه دی * کمالیت
 لری پزات هم بصفتات کښ * دی لایق دکل کمال دی * لنقصان مبرا دی خدای *
 دهیچا پرنک ندی * ننور (?) څوک دده پرنک دی * هیغ نظیر مثال ی نشت * دی
 خالق د مخلوقات دی * کل مخلوقات دی لنقصانون * دی بی عیب بی زیان * ذات
 ی پاک دی لکمان * بیغمت کښ فکر کانری * همیشه پر شکر کانری * عجایب
 ی دی ملکون * ظاهر شوی قدرتون * دچا فکر نرسیزی * پر حیران هم عقولون *
 هر نظر دمعرفت دی * چه پفهم پفکرت دی * هر نظر چه وی بی یاد * حبطه وارہ
 غفلت دی * بل لازم دی صفتون ددخدای وپیژنبن * چه عقبدی پر خپل پاک
 صافوبن * قدیم خدای قدیم دی * همیشه و همیشه بوی ترتلو * دی ژوندی دی

مرګی نشت * زوال نه لری تر تله * علیم خدای علیم دی * دی دانا دی هست او نیست
 ورته معلوم دی * دانائی دده صفت د * نه پزوه نه بصورت دی قادر خدای پر
 هر څیز باند قادر دی * هر چه کاند هغه بشین * دحجت ی هېڅوک نشت * دعوه
 کر څوک نه لرین * حی لا یموت خدای حی لا یموت دی * دی ژوندی مرګی
 نشت * دی ژوندی بچیل حیات دی نه بروح نه پر حیات د مخلوقات دی * بصیر
 خدای دپر هر څیز باند بینا دی * پت څرګند دی واره وینی * بینائی ده بی
 سترګ * دی لسترګ مبرا دی سمیع پر هر څیز باند شنوا دی * شنوائی ده بی
 غور * دی لغور تبرا دی * متکلم خدای خبرګر بی کام بی زبان * هم بی حرف بی
 بیان * مرید خدای مرید دی * اراده دده قدیم * هر مخلوق چه ظاهر پیری * بی
 دخدای لاراد نه پیدا کیزی * چه اراده دد پرو شی * هغه کشر زی نه بدلیزی *
 چه م وو دا اته واره صفات ذاتیه ورته وبل شی تل لذات سره قدیم واره بلل
 شی * دخدای صفات څوک فعلیه دی * لک تخلیف تزریق نکوبن تصویر احیاء داموات
 دی * دا صفات ذاتیه او فعلیه سره صفاتی ثبوتی دی * پذهب څپوز همه واره
 قدیمی او ازلی دی * دخدای څوک صفات سبلیه (سلبیه 1.) دی لک دا چه خدای
 نه جسم نه جوهر دی نه حادث دی * نه ی مثل چر شته دی * لجمله نقصان پاک دی *
 لک پاس چه بیان شوی * لک ذات دخدای صفات قدیم دی * صفتون ی قدیم
 دی * ذات صفات سره همزولی یو لیل نه بلیزی * اول اخری نشت ازلی نه تغیریزی
 لک ذات دخدای کا کامل دی بی نقصان * صفتون ی کامل دی هېڅ نقصان ور نه
 رغیزی * صفتون یو لیل جدا ندی * یو تر بل ور نبی ندی * لازل قدیمی دی حادث

ندی * لك صفات لذات یو نندی نه بیل دی * هم هسی صفتون یو لبل سر نه یودی
نه تر بیل دی * وملیکته پفرشوم (پفرشتموم?) ایمان راوری چه خاصه دخدای بندگان
دی * پاخلاص ی دوی دوستان * دولیت ی پیدا شوی دی پاکان * دوی
دخدای پ امر کارکا * بی امر هیچ چرخه نك همیشه دوی بطاعت دخدای
رضاک * دوی بطاعت نه ستری کیزی * شپه ورخی پر خدمت نغلطیزی * بی
خوراک پشنا دحق پاییزی * لفرشتو سره دوستی کری * دا دوستی دلینه خدای *
پغایمی کافر کیزی دشمنی لا لله * ته خبر بیموده ودوی ته مکره چه پدوی کین چر
نر او شیخ پکین نشت لدی پاک دی * که پردا څوک باورنك * عقیده ی شوه
بیغای * وکتبه بل ایمان م دی راوری * دینه خدای پکتایون * چه کتابون
دخدای حق دی * جبرائیل چه پر نییان دی راوری لکمون دی قدیم واره پر څای
دی * که مخلوق ی څوک گنرین بکافر شی * هغه وواته لدرین * لمنیر روایت دی
چه جمله شل صحیق څلور کتاب * صحیف پنځوس پر شپش بافند راغلی * دپرش پر
ادریس باند نازل * لس پر ادم لس پر خلیل دی راستولی * څلور کتاب دا
دی اول توریت پر موسی دی * دویم زبوری پر داود دی * دریم انجیل ی پر
عیسی دی څلورم کتاب قرآن دی * معجزه دپاک رسول دی * چه خاتم الانبیا دی *
ورسله هم ایمان م دی راوری پر نییان واره افضل دخدای بندگان دی * دوی
خاصه دحق دوستان دی * که لدوی څوک غایمی کا * البته دینن دخدای دی
چه لدوی سر دوستی کا * خاصه دوستان دپاک الله فایره پسر یو کین نییان
واره افضل دی * په نییان کین مرسل کوره افضل دی * مرسلان دی تیر سو

دیار لس * څن وائی چه ادم لاواو العزم حساب نه دی * اولو العزم پاك سرور
 ونوح نبی و ابراهیم و موسی و عیسی علیه السلام دی * څن وائی اولو العزم پنځه
 دا دی * هم هود و اسمعیل و یعقوب و ایوب داود علیه السلام بر مرسل کښ * فضل
 دی * بیا پدوی کښ پاك حضرت څموز بادشاه دی صحیح قول دغه دی * چه اولو
 العزم دوی همه دی * څن وائی پحضرت پس بهتر حضرت ادم دی * څن وائی
 پحضرت پس بهتر حضرت نوح دی * څن وائی چه خلیل دی * څن وائی چه موسی
 دی * څن وائی چه عیسی دی * دا طریق دفضیلت هس راغلی * ددوی بشماره
 کښ اختلاف دی * څن وائی چه یولک څلبرویشته زره * څن وائی دوه لك څلبرویشته
 زره * په شماره ی مه کنسباس * چه ایمان م پدا همنبره دی یا همنبر دوی چه خلق ته څه
 وپلی * لښه خدای راوری * بی زوال وار حق دی * دوی حق کول همیشه پر حق دی *
 والیوم الآخر هم ایمان م پدا راوری * چه قیامت بشی بیشک * نه شبهه پکښ نه شک
 دی * که پدا څوک باور نکا بی ایمان کافر مطلق دی * والقدر خیره وشره من الله تعالی
 هم ایمان دی راوری * چه نیکی بدی لخدای * دواړه حق دی خدا دی پپدا کری *
 ول دی په نیکی راضی په بدی ندی * لښنده که نیکی وشی لښه خدای دی کنترین *
 چه دا رحم دمولی دی * چه توفیق دنیکي راک ومات * دا دفضل دالله پر څان کنترین او
 که بدی څن پیداشی داد ونکنترین لڅان * دا نقصان دلله نکنترین والبعث بعد الموت
 هم ایمان م دی راوری چه ژوندون دی پس لمرک * ونیکان بجزا دنیکي ورکا * ویدان
 بجزا دبدی ورکا * هماغ زده دعلمون نه وره کښی * یو پیوب وینده ت حسایبزی * هسی
 باور کانړی چه مرک حق دی * مومنان دا ژوندون واړه فانی دی بندکان

باب چهاردهم در بیان حق شوهر بر زن

په انیس الواعظین کیش دی راوری * یوویشت حق دڅښتن دی پر عورتینه *
 اول حق دڅښتن دا دی چه صحت لره ی بولی بهانه دورته نك * ك بلل ی دده
 قبول نكر لك مار لپوست ووزی هسی دا لعبادت ووزین * دویم حق دڅښتن دا
 دی * چه خبل څان دوڅښتن ته داپزینت لرین * دریم حق دڅښتن دا دی * چه
 بی اذن دده مال نخیر کوین چه سرور دی فرمایلی * چه ثواب ی دڅښتن شی
 دا کناه پر وکتین څلورم حق دڅښتن دا دی چه بی اذن دڅښتن دروژه نفل نلرین *
 چه دا بی للوزتند لوز به هېغ نصلوبین * پنځم حق دڅښتن دا دی که چه بی اذن
 دڅښتن ددا لکور نه ووزین ك دا وه وانه بی اذن فریشت به پر لعنت کا * ترغه
 پور چه پ بیارت دا وکورت رای شین * شپږم حق دڅښتن دا دی * چه دڅان دبیکانه
 لنظر وساتین * کدا څان نگاه کوین * داب خپسر لدرزخ وساتین اوم حق دڅښتن
 دا دی * چه څښتن ی پر غضب مشی * عورتینه دسخت جواب نورکوین * اتم حق دڅښتن
 دا دی * چه دلسوال هم لهسی رنك کار چه بدی پکیش سپك کیزی البته منع کوین *
 یو سری وچه سرور صاحب لراغی عرض ی وك * چه سرور څما نیت و چه لتا به
 څه سوال کرم * لسول کول منع ارتین کرم مولی رزق پر ما پریشان ك * پاک
 سرور و چه څما سلام پر وایه چه ورنبی ب پڅنت کیش داخلیزی هم دیدار بستا لخدای
 روزی کیزی * نم حق دڅښتن دادی چه دڅښتن مال پهر پدیانت سره ساتین *
 پخپل کور کیش دکوشه ناست کوین * ودهېغ ته داد نه نژد کښین * پاس پرکوته
 دداد پاس نه څیزین * تر دېوال لهغه خوار کاونزی سره خیر نکوین * لسم حق

دښمنان دا دی * چه خدمت ددښمنان دمیلانو پښای کوبین هم پخپله به اخلاص ددا
طعام تیاره وین * لپاران مېبان دښمنان مروت او محبت کا * ښه حرمت دی
کوبین * یولسم حق دښمنان دا دی * پشفتت مین دفرزندان دښمنان نه دریغ وین *
دواسم حق دښمنان دا دی که څښتن ددبرنگ وی پښایست دښمنان کبر ده اغ دا
نه کوبین * دا دسپک پخپل نظر کښ نه راوړین * دیارلسم حق دښمنان دا دی * چه
خدمت ددا دخپل څښتن کوبین * یو سړی وچه رسول خدای پوښتن څن وکر عورتین
ددسره څکه * هغه سړی ولک وپښه خدمتکاره دا څما هس خدمت کوبین * سرور
هس ورته وو * دغه ښځه جنتی د * نزدیک ب چمت کښ دا لخدای حاصلون *
څوارلسم حق دښمنان دا دی * ک څښتنی خوار فقیر وی دا دسپک نکونین کی
سپک شی پښر کښ په لعنت به داد خدای گرفتار شین * پنځلسم حق دښمنان دا
دی * ک څښتن ددرنڅور شی * دا دخپل خدمت لده نه دریغ وین * همېره حق
ی خدمت دی * که یو لوری دپوزک دده زوی وپهیزی * او لیل لوری وین
عورتین هغه پزب وڅښتن * لک حق ی خدمت وی هس نه پرځای کوبین * فائده
شپاړسم رسول خدای دی فرمایلی * عورتین که اوه روغ دښمنان خدمت کوبین لاروزخ
ب اوه واره اندامون خدای ددنگاه کوبین * لاهه وار دوزخ بخلاصیزی * هم ثواب
بعبادت داویا کال بیامومین * اولسم حق دښمنان دادی که څښتن ددلکسب کره
عاجز وی څرخه دا داوړبشی کسب دکاند * نښه ددښمنان ته رسوبن * رسول خدای
دی فرمایلی * یو درم هم چه پرڅښتن باند نښه کا * اوه غرون بد زر ثوابون ورکوبین *
اتلسم حق دښمنان دا دی * چه مرد بطاعت کښ لڅښتن سره کوبین * وعبادت ته

دڅښتن اولاد بیداره وین * پطاعت کس دی دا ځان لڅپل څښتن شریکوبین *
 نولسم حق دڅښتن دا دی چه خدمت ددڅپل کور هم دڅپلی خانه زیرمه دپنبه مهر
 کوبین * څپل لاس ددکور چهار ووهین * همنبرد ثواب دی کمند (؟) غولی دمکی چهار
 وکوبین * عورتین لر سنت دی چه پ وړه کول که دلو ښځو سره مدد کوبین * شلم
 حق دڅښتن دا دی * چه څښتن ددکور نوی پرهیزکار پاک دامن ددا څپل ځان
 وساتین * پتماشه پ بی شرمی ددا ساعت نه تیروین * بیگانه سری وکورت نه
 پریردین * پ اول وقت کښ دغونځ ادا کوبین * دندای بیاد دهمیشه مشغول
 وین * یوویشتم حق دڅښتن دا دی * چه داد دده دپاره دتیکي دبرکت دعا کوبین *
 دده دپاره دنوفیق دعبادت لڅپل خدای وغوارین * ک څښتن ددی وفات شی څلور
 میاشت لس ورځ دپغم ځان خواروین * پنبوه ښایست دځان بخوروین ول هس
 کار دنک چه لشرع غیروین بی څښتن چه وبله چا غم پر ورشی ددوروخ دځان
 زیان نخواروین *

باب پانزدهم در بیان حق زن بر مرد

یوویشتم حق دعورتین پر څښتن دی * اول حق دڅښتی دا دی چه ودی دحق دمهر
 ورکوبین * مستحب دی چه دڅښت مهر څپل وڅپل څښتن وت وڅښتین جنت دلز (؟) واجب
 شی * شفاعت بد سرور دا وکتین * دویم حق دڅښتی دا دی نفقه دی دعورتین
 ت رسوبین * لڅپل سره ب مل شی بچنت کښ * هم بلند امر شی ب بچنت کښ
 وکتین * دریم حق دڅښتی دا دی * چه محبت لر سره دیو څل څلور ورځ کښ

نه ترك كوښ * څلورم حق دښځى دا دى * چه اسباب ددسرولونى فراغت وركوښ *
 يو ښځه و سرور صاحب لراغل عرضى وك * چه څښتن م سرولو اسباب وما نه را
 كوښ * چه اسبابى زه لځپل كسب كرم * پاك سرور و نه لايق دجنتى دى
 لايق ددورزون چه سنا حق ندركوښ مستحب دى خوشبوى دو عورت وركوښ * خوشبوى
 چه لد درومى * سل فرستى يثوابون دد كښين * ك لځپل كسب ښځه خوشبوى
 ك * دا ثواب بهمه دلور كوښ * پنځم حق دښځى دا دى * دمحبت (دصحت) ځاى ددجدا
 كوښ * شپږم حق دښځى دا دى چه دو ښځه يا مزدور ددخدمت وت سپارين * اوم
 حق دښځى دا دى * چه پرده باند دى فرض چه ايمان اودس غونځ دشرعت واره
 حكمون دوښخت ښين * اتم حق دښځه دا دى * چه څښتن دورت علم وښين * پ
 نرمى دلاول ورت وائى * پرلت همبره نوهين * ك عملى پر ورك پښتى دورت
 وائى ك پرائى عمل نك دى ددا پلټ هله وه وھين * ك پرا هم عمل نكاند طلاق
 دوركوښ * يو سړى و پر سرورى عرض وك چه عورت م پند نه اخلى * حضرت
 هس ورته وو چه نه قهر ورته وكړ * دو مهترم دى كړى * بيا حضرت وئى ووه
 پلټ * دوښل چه ما وهل لت دپر * بيا حضرت و طلاق وركړ * دو اوس م كړ طلاق *
 بيا سرور و خداى تعالى ب بل ښځه دينداره هم مالداره خوب صورت دركوښ * يوه
 مياشت لابترا (لانتيره) نو چه دعاء شو قبول * نهم حق دښځه دا دى چه څښتن دمحبت مهر
 نرمى پټ رسوبين * چه سرور پنرمى پر محبت سره بى بى عايشه نه دارنك وږل *
 چه يا روحى يا ربحى يا محبوبى * رسول خداى هس وږلې چه لکوزه سره دمهر دنرمى
 خبر كاند پقيامت ب خدايتعالى ود اندوه نوركوښ * لسم حق دڅښتن دا دى *

*

ك دده توان وی * دسرور (دسرور?) دسپین مرغلر و وربنشین 1) (داد دی ره کوبین) * یو
 سری و چه سوالی و سرور صاحب نه وک چه م شخی لر ورکر دسو (دسر) دسپین عامیه (غلبه?)
 د * سرور هسی ورنه ور چه دغه سنا خزانه دا وادشخی دشیوه د * یولسم حق دشخی
 دا دی * چه خپل کورت د خیر دهغه عورتین نک * چه 2) (سرورزه انعام ی) دیر
 دپلار لکوره وی موندلی * چه نرده پور ب دا سر کوز شین * دولسم حق دشخی
 دا دی * ک دوه شخی وی دده یو غنی بل فقیره پهر حق کین ددی دواره سومین *
 فقیر سپکاوای ددی و غنی ته په فقیر نه کوبین * چه لورونر مور پلاره دخپل شخی
 ددی شه اخلاص کوبین * ژوارلسم حق دشخی دا دی * چی بنکشل دورت نک * چه
 لعنت ب فرشتی پرده واین * پنخلسم حق دشخی دا دی * بحضورت دخپلی شخی
 دی دلاس و خپل ویشی نورین * شپارسم حق دشخی دا دی * ک لکوری دا بی
 اذن چه واخلی هس قهر دورت نک * چه کاونیری بی واروبین * اولسم حق دشخی
 دا دی * لسفر چه راضی دی وکورت شه راووبین * اگر چه نور چه نوی تیزه وین *
 انلسم حق دشخی دا دی چه دی وده پند دعبادت دخدای دپاره دیر کوبین * نولسم
 حق دشینن دا دی * ک دا ومری * دی ددد 3) (فرزندان) اشنایان شه حرمت
 بیخای لرین * شلم حق دشخی دا دی چه دی دد دپاره دنیکی دعا کوبین *

1) In dem Exemplare des Ostindischen Hauses zu London: دی ددلور کوبین

2) In dem Ex. d. O. H. steht blos سرور

3) Ehend. لفرزندان

باب شانزدهم در بیان فضایل قرآن
 ابی اللیث سید خدری روایت کړی لسروره * چه سرور دی فرمایلی * لك فضل
 دمولى پر داخل مخلوقات * هسی فضل دقرآن دی پر همه کلمات * فائده * لابن
 مسعود روایت دی * چه سرور دی فرمایلی * بقرآن ك شك پر حرف ولولین *
 پهر حرف پلس نیکی خدای ورکوبن * هسی نه چه تمام الف لام میم پلس نیکی
 ورکوبن * هم پ لام ب لس نیکی ورکوبن * هم په میم ب لس نیکی ورکوبن *
 فائده * ابو هریره روایت کړی لسروره * چه سرور لیو شخص قل هو الله ارویده چه
 هغه لوست سرور هس ورت وو * دغه شخص لر واجب شه * ما سوال ورغن وك *
 هغه څه دی چه واجب شه * سرور هسی ورت وو * جنت دلره واجب شه * بیبی
 عایشه روایت کړی چه سرور دی فرمایلی * پنمانځه کښ دقرآن لوست افضل دی *
 تر قرآن لوست بیرون چه لنمانځه وی * تر تسبیح تر تهلیل قرآن لوست تر نمانځه
 بیرون افضل دی * دا روژه دینه عمل دی لدوزخ دسپر دخراب * ابن عبد الله
 روایت کړی لسرور * چه سرور دی فرمایلی * قرأت دقرآن کانتری پښه دزوره
 پخوشحالی * چه دزوره محبت نوی ملالی ورت پیدا شی پغه وقت کښ څو با شی
 قرأت مکوی * فائده * لبراء ابن عابد (?) روایت دی * چه سرور صاحب ویل
 ما ارویده چه پدا خپل اوازون قرآن ښه ښایست کوبن * لطاؤس روایت دی
 هس شوی لسرور * سرور هس ورت وو هغه دا دی * چه لجان دقرآن قراءت واروی
 پغه لوست وپوهیږی * چه دغه قاری لخدای ډیرویزی * ابن عمر روایت کړی
 لسرور * چه سرور هسی ویلی * لك اوسپن چه زنگ شی چه اوبه ورت رسیږی *

هس زنگ هم و دزره وته رسبزی * لخصرت سوال وشه چه دزره زنگ بغه سره
 صافبزی * سرور هس ورت وو چه دمرك پدير ياد دقرآن پدير لوست بصافبزی *
 پدرة البيضا كيش هسى وائى * چه له محمد بن سمالك چا سوال وك * چه و خدای
 ته لوى كوم مرتبى دى * محمد هس ورت وو * هرچه اهل دقرآن دى * دهغو
 قاريان لوى مرتبى دى چه مرتبى ى ونبیان ته نزد دى * خموز سرور دى فرمايلى *
 هرچه اهل دقرآن دى * هغه خاص اهل دخداى او درسول دى * فائده * پدرة
 البيضا كيش هسى وائى * لك قرآن چه پر همه وار خبر دعالمو فضيلت لرى بهتر
 دى * هسى قارى هم دقرآن پر عابد كيش بهتر دى * فائده * لك چه مثل
 دقرآن راوړه عاجز دى * هسى خلق ى لفضل لثواب هم عاجز دى * فائده *
 لك قرآن چه نكيبزى نه زياتبزی هسى فضل دقارى دى نه ى فضل پر نبیان باند
 زيات وى نكيبزى * فائده * قارى چه قرآن لولى خدايتعالى ورت وائى اى بنده
 لك ديا د كرم هسى زه بدهم ياد كرم لك نم او هبروت پدنيا كيش * هسى زه بد
 هير نكرم يعقبى كيش * دقرآن قرأتون بخره لوى در كوى دوى كناهون * فائده *
 پيغمبر دى فرمايلى * زه پدېر خيزه مين يم پر عرب اول دا چه زه عرب يم * دويم
 قرآن چه عربى دى * دريم بچنت كيش ب خبر عربى وى * فائده * پكنز العباد
 كيش هسى وائى * بايد دى چه پ اودس پنبه لباس پنبه زينت دقرآن لولى *
 هم دخله كاند خوشبوى * هم تنها دپخلوت كيش قرآن لولى چه بخير ددنيا لهغو لوست
 منع نوى * فايده * مخ پر قبله دقرآن لولى * فايده * هم پناست دلولى هم
 پلوست كيش دتكيه ب بل څه نك * چه قرآن لولى پ لتى ناست دنكا * هم پ پت

مع دلوست دقرآن نك * ناظره دقرآن لولى * چه سرور دى فرمايلى * چه دا امت
 ثما افضل عبادت دا دى چه قرآن ناظره لولى * پزىمك دى نه كيزدين چه لولى * چه
 پغير يا پ رحيل يا پ بل ثه كيش دى كيزدى * باغاز دقرآن كيش اعوذ بالله من الشيطان
 الرجيم دقارى وائى پس لوى بسم الله پس وائى معنى دفكر كاند چه لولى * معنى ك
 نپوهيزى پدا همبره ونظر ك چه كلام دندايتعالى معنى كيش نپوهيزى * پغفلت ك ثه لولى *
 بحضور دهغه بيا دوباره لولى هر عمل چه بحضور دى قرأت وى او ك ذكر با ك غونځ وى
 اعتبار ورلره نوى * چه دغه عمل ناقص دى * فائده * سلف دى ويلى * تر
 قرآن لوست بحضور سره افضل دى * سلف چه ب ولوست يو اية يا يو سورت بحضور
 سره افضل دى * سلف چه ب ولوست يو اية يا يو سورت په بحضوره * بحضور ب
 هغه دوى دوباره ولوست * فائده * پيغمبر دى فرمايلى * چه بطريق دعريان
 قرآن لولى * چه حرف دكلمه ي تغير نشى هېڅ زياتى نقصان پلوست كيش پيدا
 نشى * فائده * پلوست دقرآن دخوش اوازي دسروديان فاسقان پشان نكا * چه
 دغه پر قارى هم پر هغو دى تراروى ډير فساد كوين * بل پ ورو دقرآن لولى *
 چه ورو لوست حضور ويره دزر وى * بل ظاهر دقرآن لولى * چه حرفون كليمه ي
 ښه څرگند بيل بيل سره لولى كليمه ديو ليل سره وصل كړى نوى * لك نقل لسروره
 هسى شوى * چه سرور ب قراءت ك * په ترتيب پكليمه هسى جدا جدا دلوست *
 چه ك چا لهغه لوست كيش كليمه دده شميرلى بى شبه پښو شميرلى * فائده * هم
 دقرآن مجيد پلوست كيش دثرا ك * ك پلوست دقرآن دده ثرا نه پيدا كيزى *
 بزوره دهم دى خپل څان پزرا ك * چه عزابون دقيامت ډير خواري اندوهون دپياد

ك چه ترا ور پېدا كېږي * فائده * چه آيت دى درحمت دعذاب لولى * برغه
 ځاى ددرېده ك * پر آيت ددرحمت ددرحمت لځپل خداى دسوال ك * پايات ډد
 عذاب دى پناه وغواړي لعذاب استغفار ك * چه خداى نوم پكېش ياد شى هغه
 قارى دتسبيح واى چه دا هس لسرور كر * فائده * قارى لره روا دى چه
 بعض آيتون دپفكر دمعنى څن تكرر ك * چه پشپه ب سرور يو آيت پدېر ځله
 تكرر ك * بسوره چه شروع وك بى ضروره دپ بل څه شغل نكا * تر هغه پور
 چه هغه سورت تمام ك * چه خبرته محتاج شى قرآن دغورولى نه پريزدېن * چه
 بيا شروع كوېن اعوذ بالله دپيادى وه وائى * پ لوست دقرآن كېش ددى ځان
 نه خوځوېن * پويږه پزرا دقرآن لولى پقرآن نار دى نوېن * پخله پت دترا
 دى دقرآن پلوست كوېن * قارى چه قرآن ختم ك * لسره ددى بيا قرآن شروع
 كوېن * چه دافهر ش مول بل شيطان ك پوقت دختم دعا دكاند * خدايتعالى بى
 دعاء قبول كاند دا حكمون چه بيان شو دا بيان دا فضيلت دقرآن دى * فائده *
 ك قرآن پلاست هم لولى هم روا دى * فائده * حضرت على هس وېلى چه
 بولام پمانځه كېش قرآن لولى * پهر حرف په سل نيكى وركوېن * چه پناستى
 پمانځه كېش قرآن لولى * پهر حرف په پنځوس نيكى وركوېن * بيرون نمانځه چه
 قرآن لولى پ اودس كېش پهر حرف بى پنځوېشت نيكى خداى وركوېن * كى لولى
 بى اودس پ هر حرف به لسو نيكى خداى وركوېن * دپاسه دقرآن دېل څه بزدى
 ك كتاب وى ك بل څه وى * فائده * امام جار الله علام هس وېلى * آيتون
 دقرآن شپږ زره شپږ سوشپږ شپت ولر تمام دى * زر دوعد زر دوعپد دى *

زر دامر زر دنهی دی * زر آیت ی قصص دی * زر آیت امثال دی پسو آیت
دلال ددرام دی * سل آیت دتسبیح ددعا دی * شپز شپته ناسخ منسوخ دی
تمامی واره رکوع دی * پقرآن کیش پنځه سوره هم لوه پنځوس دپاس سورتون *
په قرآن کیش سل څوار لس تمامی واره حساب دی *

باب هفتم در بیان فضیلت درود
بر سرور عالم عم

ابو هریره روایت کړی چه سرور دی فرمایلی * درود چه څوک پر ما باند یو ځل
وه واین * خدایتعالی ب لس رحمت پرغه شخص باند کوین * عبد الرحمن روایت
کړی دی لکعب چه کعب هس دی ویلی * چه سوال ما لسروره صاحب وک کوم
درود وایو پر تا باند * سرور حضرت هس راته ووه دا درود راباند وائی

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ
مُجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ

انک حید مجید * انس روایت کړی لسرور چه ده هس فرمایلی * چه پرما باند څوک
یو ځل درود وائی خدایتعالی ب دولس نیکی وړک * لس کنه بی ورکا * هم
بلند ب دده لس مرتبی کا * فاندہ * ابن مسعود دی روایت کړی * چه سرور دی
فرمایلی چه دخدای څن فریستی دی چه پر زمک باند سیر دوی کوین چه امت م
درود وائی هغه درود ومات رسوین * فاندہ * ابو هریره روایت کړی چه سرور

دی فرمایلی * چه څوڪ پرما باند درود وائی سلام ك * خدايتعالی ارواح مالره
راك دسلام جواب ی زه پخپل وكړم دا جواب دده جزاك * فائده * ابو هريره
روایت كړی چه سرور دی فرمایلی * چه درود څوڪ پرما وائی * كه هغه هس
رضا وی * چه ثواب م پیمان پنبه كامل پیمان كړی باید دی چه ددیر دیر دا درود
وائی اللهم صلی علی محمدن (sic) النبی الامی وازواجه امهات المومنین وذریاته
واهل بیته كما صلیت علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم انك حمید مجید * حضرت روایت
كړی چه سرور دی فرمایلی * چه پخپل سری هغه دی * چه زه یاد شم وده ت دی
درود پرما نوائی سستی ك * فائده * ابو هريره روایت كړی چه سرور دی فرمایلی *
چه پرما درود څوڪ بحضوره دروض وائی زه ی اروم غایبانه چه څوڪ درود پرما وائی
هغه درود مات فریستی وه رسوبن *

باب هژدهم در بیان طهارت

وفریاض وفضیلت وضو

ناس زده کانری مومنان چه څلور څیزون فرض دی پاودس کبش * اول مخ وله
پکبش فرض دی * دوچولی لسر تر دلاخل زن پوره * لیوه غوزه تر بل * هغه
سپین څای دغوز دمخ تر میان دی * ك اویه ور نرسیزی غه اودس ی روا نلی *
دویم وله ددوار لاس تر څنكل لڅنكل سره فرض دی * دریم دسر مسخ * څلورم
خفین فرض دڅلورم ددوار بښو وله تر پړکی سره فرض دی * ك لڅلور فرض پکبش

پو څن نقصان شی یا ذره شوه و چه پات غه اودس اودس ندی څو هغه ی
نوی وللی ك لد فرض منكر شی * كل عمل ی حبطه دین بایلو *

باب نوزدهم در بیان سنت وضو

لس سنت دی پاودس کبش * اول بسم الله الرحمن الرحيم ویل سنت دی * دویم
دواړه لاس تر بندون پور وله ورنبې سنت دی * دریم اوبه پخله کولی سنت
دی * څلورم اوبه په بوز کر سنت دی * پنځم استعمال ول دمساك سنت دی *
شپږم مسح کول ددواړه و غوز و دسر پ اوبه سره سنت دی * اوم زیر خلال کول
سنت دی * اتم دلاس دپنبو دکت خلال سنت دی * نهم دهر اندام در څله ول
سنت دی * لسم استنجا کول پ اوبه سره سنت دی * پلیدی ك تر درم شرعی
کم وی * او ك زیات تر درم شرعی وی * استنجا کول واجب دی * دریم شرعی
مقدار دهمبره حساییزی * لك ورغوی همبره قدر چه ابو پکبش دریزی * ك سړی
وی استنجا ك * ول دخلق انبوه وی څای غومی * ك پلیدی تر درم زیات نوی *
چه مقدار درم شرعی وی یا وی کم * استنجا دکاند ترك روا ندی * کی کاند
کنهکار دی چه عورت ی برمنډیزی * او که زیات تر درم شرعی وی استنجا کولی
بوی * څه شو کهورتی بر بندیزی * ول همبره دوخلقت خبرك چه مخون و جارباسی *
ك مخون و جارباسی * لکناه بخلاصیزی * ك نظر تر نجارباسی غه سړی بکناه کار
شی * ول عزاب دلره نشته * چه پلیدی تر قدر زیات و پاکیزی *

*

فصل در بیان مستحبات وضو
 مستحب واره پنجه دی پاودس کیش * اول نیت کر پاودس کیش مستحب دی * نیت
 ی دا دی نیت م وک اودس بکرم وبی اودسی دله کیده دپاره دغمانجه درواکیده
 دپاره نیت * عربی * نویت ان توضع لرفع الحرت واستباحت الصلوة * دویم
 ترتیب پاودس کیش مستحب دی اول مسح دی پس لاس دی پس مسح دسر دی
 آخر پس وله دپیش و دی * لك راغلی یقرآن کیش دا ترتیب دی * دریم اعاز کره
 پنبی لوری مستحب دی * ثلورم چه یو اندام لا لوندی * متصل پس دبل وله
 مستحب دی * پنجم مسح کر ددرست سر مستحب دی * فائده * اوبه رسول
 دسترک اندرون یغسل پاودس کیش فرض ندی * که زیره ونی (وی) انبوه رسول ی
 داوبو پر فرض ندی پاودس کیش * او یغسل کیش دی فرض * او کریزه وی رنگی
 داوبو رسول فرض دی و مسح ت * هم یغسل پاودس کیش * ک پسترک یاند چینی (?)
 غلبه وی چه اوبه ور نرسیزی * غه اودس ی روا ندی چه دلاند خالی پوج تر پاتو
 کیزی * فائده * ک سری وی اودس کاند چه مسح ویشی سترکی پت ک محکم * دا
 اودس ی روا ندی چه اوبه ورنرسیزی * فائده * پکنز العباد کیش دی راوری *
 چه پیغمبر هس ویلی * په قیامت بوجو (باوبو) کل شی اوبه داودسون * که اصراف
 کری نوی * خدای بورکاند جدا دیر ثوابون * که اصراف وی شن شوی هغه
 شخص بعذابیزی داودس پاصرافون * فائده * پکنز العباد کیش هسی وائی
 دا سنت دی چه اصراف دداودس په اوبو نک * هم تر قدر دست دنعصان
 نک * فائده * پفتاوی همت کیش دی راوری * چه مکروه دی پاودس کیش چه

اسراف کا * ترغه قدر چه سنت دی * بهول پر هر اندام داوبو درخل سنت دی *
 تر سنت زیاتی کول واور بدعت دی * مکر شبه ی پیدا کیزی * داوبو پرسیده
 کیش هله زیات تر درخل ورته رخصت دی * فائده * بحدیث کیش دی راغلی *
 پیغمبر هسی فرمایلی * به امت کیش خما بد هغه سری دی * چه اسراف کا به
 اودس کیش بدعت دی *

باب بیست و سیوم در

بیان سنت غسل

بغسل کیش سنت واره پنجه دی * اول دواو لاس وله ورنبی سنت دی * دویم
 استنجا ورنبی کول سنت دی * دریم که بوجودی پلیدی وی * اول ی لراکول
 سنت دی * چه پر وجودی زیات نشی * خلورم تر غسل ورنبی اودس کول سنت
 دی * پنجم درخل ول دتام صورت سنت دی * فائده * غسلون کل واور اولس *
 پنجه غسل پکیش فرض دی * اول آب منی چه پلزت پشهوت سره بیرون شی *
 دویم دبالغ دذکر سر چه بعورت کیش غایب شی * دوبراند یا دورستو پنجه وی که
 نروی منی ووزی یا ونوزی * پردوی دواو باند غسل فرض کیزی * دریم چه
 خوب ووینی او انزال ورسره وشی * غسل هم پر فرض دی * خلورم عورتین چه
 لمیض شی * دا پاک پر دغسلی فرض کیزی * پنجم غسل دنفاس دی *

باب بیست و چهارم در بیان غسل‌های سنت *
 ثلور غسل سنت دی * اول دورخ دجعه غسل سنت دی * دویم دعرفه غسل
 سنت دی * دریم ددوار اختر پورخ غسل سنت دی * ثلورم چه احرام تری غسل
 سنت دی * دوه غسل واجب دی * اول دمرده غسل واجب دی * دویم کافر
 چه اسلام راوری * او جنب وی غسل پرده واجب دی * شپزم غسل مستحب دی *
 یو کافر چه مسلمان شی جنب نوی پرده غسل مستحب دی * دویم چه وین کاری
 پس غسلی مستحب دی * دریم دشب برات غسل مستحب دی * ثلورم دشب
 قدر پ شپه غسل مستحب دی * پنجم دعره پشپه غسل مستحب دی * شپزم هلك
 چه بلوغت نه ورسیزی * پکلون پرده غسل مستحب دی * فائده * اکثر موده دبلوغت
 پنجه لس کال چه پوره شی مردان که زنان وی * صحی قول دغه دی چه بالغ
 شی * ول کم مده دبلوغت دبخشی نه کال ویل شی * فائده * جنب او حیاض او
 نفاس لره قرآن لوست روا ندی * پیاد که ناظره وی * هم هسی اخسته ی پلاسون
 روا ندی * بی کثوری با وی نور نه تر بیل وی * او که اخلی بخله یا پچولی متصل وی
 روا ندی * فائده * که سری وی بی اودس قرآن لولی پر روادی * ناظره وی
 که پیاد وی * ولی بی جام بالی کثوری که لاس وری ناروا ندی * فائده * که جنب
 یا حیاض یا نفاس بسم الله وای یا ایت وی لقرآن چه معنی ی دعا وی لك الحمد تر
 اخر یا پس لطعام الحمد لله رب العالمین وائی دوی بشکر دنعمت کیش دغه واره پر
 روا دی مؤمنان * دهسی زده 1) (که چه پ غسل) پ اودس کیش واجب نشست *

کا چه بغسل O. J. H. 1)

III.

Aus Rehman's Diwan.

هسی مست یم سنا دشونرو بشاراب
 لاس دستا له مینى اچوم وکل ته
 دا سرخی وسفیدی دستا دمخ 1 (ده)
 چه اثر به ثما اوینی پتا 2 (کاندی)
 عاشقان 4 (دی سترکی رونری) که پعشق کیشی
 6 (ما چه خال دستا دروڅو) پیمان ولید
 شاه پیری چه لپده نغشی سبب دا دی
 چه 9 (صباح شی سنا تر مخ 10 (پوری) شرمیزی
 11 (زکه) زیست 12 (پتوره) شپه گاند 13 (مهتاب)
 حجاب واخله تور 14 (کوره) مخ دهغو خلق
 چه به نوی بل داهسی مست خراب
 لک بوئی ته لاس اچوی غرقاب
 که ثما په مخ باران دی دزوناب
 لاتازه شی اور په 3 (اویو) دکباب
 دا 5 (خوب) ندی دامنزل دی دسیلاب
 نه بل هسی رنگ امام شته نه محراب
 مخ 7 (داستا) لشرم نغاری په 8 (حجاب)
 چه 7 (چه می خال سنا ورڅیو) 6 (خواب) 5 (سترک رونری) 4 (اویو) 3 (کاند) 2 (Fr. د) 1
 8 (نقاب) 9 (صبا) 10 (پور) 11 (څکه) 12 (پتور) 13 (ماه تاب) 14 (کر)

1) Fr. د 2) کاند 3) اویو 4) سترک رونری 5) خواب 6) سترک رونری 7) چه می خال سنا ورڅیو 8) نقاب 9) صبا 10) پور 11) څکه 12) پتور 13) ماه تاب 14) کر

هسی 1 (نچه) 2 (زه) دلبر وایم وتانه
 خداى 2 (دى) نالره درکری دا خطاب
 ستا دمنغ پورق باند خطوخال دى
 دمصحف 3 (پر) صحیفو باند اعراب
 ستا دمنس حساب هئىغ 4 (رننگ پیا) نشى
 هم پدا چه پى 5 (حساب) دى بی حساب
 6 (بو کتاب په سرین کیش چاونکیر
 بی رحمان چى کرى دا کتاب)

کمی وشى 7 (له دلبره) ملاقات
 پا به نشم 8 (لر) دره 9 (په) حیات
 پس 10 (لد می) 11 (دا استوره) خداى نصب 12 (کا)
 پدا در کیش که حیات وی که مات
 هغه یار ثما قبله دى دماجات
 دخیل لری که زه ویاروته سجده کرم
 که 14 (شکری) وی که قند وی که نبات
 دخیل یار تر لعلو لبو بی 13 (جار) کرم
 دا ثما دبار جلوه 15 (ده) چه لیده شی
 لک نر په صومعه 16 (دصومعات)
 تر ما لا په دلبرانو دیر مین دى
 چه خبره کا دکشف وکرامات
 دریا 17 (لزا هدی) ثما توبه ده
 18 (چی) کاند ژوک 19 (پرسم) پعادات
 په شپه 22 (ناست وی) دماغان په خرابات
 په 20 (روغ) بند ونصیحت وای 21 (وبلته)
 دین ی دام 23 (وی) د دنیا پلار کیش یبى
 دهغو پلورى سترگی وی خبلی
 24 (پردا اروی) وحشيان 25 مخلوقات
 چه پلاس ی سر سایه وی یا دکوت

لری 10) به 9) لری 8) دلبرو 7) om. 6) حسن 5) به رحمان 4) په 3) om. 2) نه چه 1)
 20) پرسم 19) چه ی 18) زهدی 17) دصومعات 16) د 15) شکر 14) خار 13) که 12) داستوکه 11)
 د مخلوقات 25) پر رواوری 24) دى 23) ناوی ست 22) وبلت 21) وورغ

زه رحمان له هسی 1 (اهله) پناه غوارم

هرچه لانی که بخلافی دمقامات

- په 2) بزگی دهغه پاک پروردگار
3) (پسری) چه دسری غرض موقوف شی
احتیاج هسی 4) (بلاده) بجهان کنی
6) (کد پیر) په خپل مرید 7) (باند) غرض وی
زمانه هسی بی مغه 9) (ده) بی روبه
پساعت کنی شاه کدای 11) (کا) کدای شاه
چه همه عمر 12) (ی) تاج وی پسر بینی
چه قادر نه پدرم نه پدینار وی
14) (زمانی) درحمان زره دی کباب کری
15) (له احوال) ی شوک ندی خبردار

- بخاطر می غلبه 16) (شوه ستا) غمون
شخو قیاس 18) (ثما) ددیر اوشیو 19) (زگره)
لز دخدای دپاره 17) (کیزده) قدمون
20) (چی چری) وو پتن 21) (کنی دا ذیمون)

- د 9) پیرید باند 8) بانندی 7) که دپیر 6) که 5) بلادی 4) 3) په سنری 3) بزگی 2) اهل 1)
د 18) کیزد 17) شو دستا 16) لحوال 15) زمانه 14) کا انبار 13) om. 12) om. 11) باند 10)
وریمون 11) چه می چر 20) ثما. add. 19)

هرچه ستا پدم 1) ژوندی وی تل ته تله) که بی تا بچان پوکی هزار دمون
 که 2) هزار هزار) دمون بچان 3) پوک) نور به 4) نکا) 5) پدمون قامون
 6) له) قسمت خلاصیده دهیچا 7) نشته گداخل شی دمکی بحر مون
 سری کله پکوشش تر 8) ثانی رسی شو لخدایه 9) لاست) نوی کرمون
 قسم و خوری 10) دخوبانو بیای مات کا
 شه باور دی 11) درحمان) پقسمون

چرته دیار شونر چرته غم ددل و جان چرته 12) کیتی) لعل چرته لعل 13) بدخشان
 پاک 14) و) منزله 15) وی) عشق دنفس لخاصیت چرته چاه دکبری چرته چاه دزنخدران
 لژ تفاوت نری 16) درندیو عاشقی) چرته زلی جونه چرته 17) کنری) یتیمان
 وار هی و قوف دی 8) چه خوک) دین پدنییا پلوری چرته پنشه 19) ورش) چرته عمر 19a) جاویران
 غار شه دهوا دحرص خیال تر قناعت چرته ملک 20) دمصر) چرته دبه غلامان
 نشی 21) دخانانو دملنک ووبله) کلی
 چرته عزیز خان چرته ملنک 22) عبد الرحمان)

خایه 8) لره add. 7) د 6) پدمونو 5) نکه 4) پوکه 3) هزار رنک 2) ژوندون دی نرغیزی 1)
 In diesem Exemplare enthält das abgedruckte Gedicht noch mehrere Verse, die ich hier weglassen. 12) om. 14) د add. 13) کانی 11) له ترکانو بیای مات که 10) لاسته 9)
 دملک 21) مصر 20) جاودان 19a) روشی 19) om. 18) کنر 17) درندی دزاهدی 16) دی 15)
 درحمان 22) دخوانین و سر

دنیادار د دنیا کار که زه د دین خوانین: څما په ملک دی خوشه چین
 هېڅ کم نری تر سپین مخیو دلبرانو بلك 1 (دی) 2 (دی) څما 3 (سبزه) نمکین
 مراد له تور 4 (وسپین) وار دلبری ده موقوف 5 (هېڅ) نری دغه 6 پتور سپین
 چه رنگین رنگین مضمون پر کنبلی نوی څه پکار وی دیباص ورق رنگین
 که خدای چاره پنجه دسایمان 7 (ورکا) هېڅ پوره 8 (نگری) نری په نکین
 خونړخوله دی 9 (نه) 10 (په) څنبه 11 (نه په خواره وی) آب 12 (خوره که) دچا ناخ وی که شپربین
 غرض خوب دی که بخس وی 13 (که بچاک) وی څه حاجت دی په بستر وپه بالین
 مصری توره هم په بد غلاف کیش 14 (زنک شی) خدای څوک 15 (نکه) دبدانو همنشین
 16 (څه عجب) که 17 پورخ مهر په شپه ماه شی

درحمان آشنا چنان دی هم چنین

دریغه ولیدی یو څله هغه مخون چه دراز لری مزکان دراز قدون
 دراز قد 18 دراز مزکان دراز 19 (زلفی) 20 (وری شونډی وری) خلی وار غاشون
 دآسمان شمس 21 قبر به تر قریان کرم هم دزمکی 22 (په مخ) وار ه سره کلون
 چه 23 (دی وویتم) په مخ می اوشی درومی دپسرلی لمخ اوری بارانون
 که یو څله ی مخ وویتم پسترگو ما په زره کیش قبول کړی دی نذرون

1) add. 2) om. 3) شعر 4) وینشو 5) om. 6) add. کار 7) ورکړ 8) نیمکړی 9) نه ی 10) om.
 11) پشپه ماه 17) څلی لری 16) مکره 15) رنگینی 14) کپه خار 13) وخور 12) دپخوار دی 11)
 دویتم 23) پسر 22) و add. 21) ورشونډور 20) زلف 19) abd. و 18) شی پورخ مهر

*

که خدای غم دجرائی 1 (ورته) آسان کر

ورحمان ونه آسان دی نور غمون

کویا برق دی دا جهان

هسی تیز درومی روان

پزمین بانندی آسان

دآسیا پڅیر کردش 2 (کا)

چه 3 (اوری ئی) تر 4 (دا میان)

ککری 2a دی دسریو

ئی سرشته نه سامان

پیدا کیزی فنا کیزی

څنی ویر 6 (کا) 7 (دخپل څان)

5 (څنی) ډول وهی بنادی 6 (کا)

څنی کل غند 8 (ی) خندان

څنی شمع غند څاری

9 (کی کوری یو بیابان

9 (کی کوری) یو بازار دی

کی کوری یو زندان)

9a کی کوری یو کلشن دی

10 (چی) نشی هیغ بیان

یوه هسی تماشا ده

یای چرته وی مکان

12 (چی) کوم خواه رفتن دی

پدلیلو په برهان

کیغیت ی موندنه نشی

خدای عالم دی پدا علم

هیغ خبر ندی رحمان

په 7 که 6) und so in dem Folgenden څن 5) دامان 4) وریزی 3) د 2a) که 2) پر ما 1)
om. 12) چه ی 10) om. 9) که ی کور 9) om. 8) ارمان (څان)

- که 1 (تری) ولینسی سلطانان و بادشاهان
 که هزار هزار فنا شی پهر دم کینی
 درفتن دآمدن حسابی نوشته
 بو دبل پغم نه نرم 5 (ولی نه کرم)
 پیغمبر 7 (غذری) صاحب تر دنیا تیر 8 (شو)
 چه دا هسی عالم لاند 10 (شو تر خاورو)
 که غلبیل 12 (کری) دتام ی دنیا خاوری
 13 (بوی) دنام و دنشان ی 14 (پاته نشو)
 که دروغ وایم ته ورشه نظر وکره
 17 (چی) نه 18 (پد) وارو سترگو 19 (کنبینه نولی)
 چه مدام 21 (بی) قربان قربان بللی
 درحان وسوزان شعرته حیران یم
 23 (چی) اور بل شوی ندی پدیوان

- 24 (اویسی) نلری حساب ثما دسترگو
 سیاهی همه وارو سفیدی 25 (شوه)
 بی حساب ش سیلاب ثما دسترگو
 هسی پریوی 26 (شو) کتاب ثما دسترگو

- 9 شه 8 غند 7 ورشی 6 وی نه کرم 5 چه بهیزی 4 پیدا وی 3 پچا نشت 2 تر 1
 چه ی 17 کر 16 om. 15 پاتو نشته 14 بوم 13 کر 12 وی 11 شه تر خاور 10 وران نشو
 شه 26 شو 25 اویس 24 چه ی 23 غز تر باند وکه 22 ی 21 شو 20 کنبلولی 19 پدا د 18

1) چه رخسار دهغه بار راغخه پت شو
 حبطه شو آب وتاب ثما دسترگو
 2) چه (گردازی) پدا گرمو اوینو نشی
 مگر کانری (شو حباب) ثما دسترگو
 4) (چی) نقش پزیره سر شونرد دیار (شوی)
 کان دلعل (9) (شو) گرداب ثما دسترگو
 که نور خلق دافتاب پرنیا زبست کا
 مع دترکو دی افتاب ثما دسترگو
 مائی خیال لره ابلق دسترگو ذین کر
 قدم نزدی پرکاب ثما دسترگو
 لك تینتی 7) وحشیان له مردمانو
 هسی وتینتیده 8) خواب) ثما دسترگو
 ما رحان چه سترگی رونری پخپل بار کر
 اوس محال دی اجتناب ثما دسترگو

9) (ددلبر) پدراگه
 نه حرمت لرم نه چاه
 10) همنبره قدر می هم نشست
 لك قدر دکیمه
 یو نظر را باند 11) نکا
 از برای عند الله
 هیش لشان خبر نیم
 چی 12) (زه) شه لرم گناه
 که (لغم ی) سر پت کرم
 بل سر نلرم 13) (بی) پناه

ددلبرو 9) خوب 8) که add. 7) شه 6) شو 5) چه ی 4) دی حساب 3) گردازی 2) om. 1)

غوخه وی می دزروه ولی دچشماو په نگاه 10)

درخسار په اننه اثر نکا ثما اه

13) لچوری 12) نکه 11) om.

درحان بخیر دندی

حال احوال دچا تباہ

هرچه سنا پزندان کنی منزل 1 (وی) لک خس پتاره گیس چل 2 (و) بل شی
 څوک چه نوم دستا دشونږ بخله واخلی کی 3 (ذهر) وی بخوله کنی 4 (که) عسل شی
 په عاشق باند کمان دا هسی مکړه چه 5 (یار) زره ورڅخه یوسی تش کول شی
 زه په هجر گیس بی برک بی نوایم لک کینت چه اوپه غومی شول شی
 6 پجهان گیس تر آشنای 7 (خوازه) نشته ولی حیف چه په هجران دزه سکل شی
 زه رحان بی یار هسی 8 (شول شل) یم
 لک کب چه بی هیط شول وشل شی

9) پیوه زره به وژی یا به مورئ پیوه زره به کرم یا به سورئ

که څوانی له خدای غواړی څوان 10 (به وامری) 11 (او که) پس له څوانی پای خو به زورئ

add. 6) تا 5) هم 4) زهر 3) د 2) شی 1)

که ته عکس دخپل مخ پکیش ښکاره کړ په آتش به داوبو صورت بدل شی
 خاروخس دمهورویانو پکوڅه کیش وعاشق وته نهالی دبخل شی
 که ی ته مقابله کړ ومخ خپل ته آئینه به دپسرلی دکلو ټل شی

شل وشول 8) خور څه 7)

پیوه دزه به کرم یا به سورئ پیوه زره به وزی یا به مورئ 9)

که څه 11) به دمري 10)

بندہ کان خو گلہ جوہر گلہ ناچور 1 (دی)   ۱۰ خدا ی نہ ی چه تل ته تل جوہری
 2 (عاشقی) بر آسمان غند 3 (سر بلند) کا   کہ مچنون غند هر 4 (شو) پصورت 5 (اوری)

عبادت خو بچوانی گیزی رحمان }
 6 } پہ پیری کبھی به ۱۰ ذہد کری چه جوہری

7 (کنج ده) درو دمرجان می دی موندلی   چه وصال دخپل جانان می دی موندلی
 نپوهیزم چه ۱۰ شان می دی موندلی   8 (بخت شخه) نوه
 زه خو وایم چه آسان می دی موندلی   کہ پدیر مشقت لاس لره خدای راووست
 وارہ اجر دہجران می دی موندلی   چی یو نفس وصال ورسره 9 (وشو)
 چه بادشاہ ددرست جهان می دی موندلی   ۱۰ عجب دی کہ تمام جهان ۱۰ ما شی

زه رحمان 10 (بچپل اشعار شکر گزاریم)

چه داهسی زنگ دیوان می دی موندلی

11 چه چاکری ودنیاوتہ اسری دی   ۱۱ دہمہ وارو پسر خاور اپریدی

نادانان کہ ددنیا بچار نازیژی   ودانانہ وارہ وش مسخری دی

چه بی خدایہ محبت کہ هغه خلق   نارینہ ی وارہ خرہ شیخی خریدی

عاشقی بی جذبی چر وی رحمان 6) وووری 5) کور 4) ۱۰ کرند 3) عاشقان 2) وی 1)

تہ مجزوب دیار پہ جور کہ مرووری

om. 11) شک گزاریم بچپل شعر 10) وشہ 9) خپلو طالولو سنی 8) کان د 7)

وشپين ثبري وته مه واپه سپين ثبري
همكي واره طفلان دكواريدى
هسي وايه چه ثري دى ده زنانو
كي يئسي پدستار كيش قاقري دى
نه څه فيض نه څه بهره څني مونده شي
همكي واره بي فيض بي بهري دى
ذخيره ددنيا مكوه رحان
دا همه داير و خاورو زخير دى

1) چا چه نري دى پخپلو اوشيو ولى
دشبنم بخير به تل وي سپين پختلى
که صباد څخه داوشيو داني نوي
دهوا مرغان هيچا ندی نيولى
هر يو. مخ کله لايق دابروسي دى
اوشی ندرومی په مخ دهر ناولی
هر شپه په شمع څه لره ترا کړی
که ی نوي پترا کيش څه موندلی
هسي رنك نعمت را کړی خدای دما دى
چې هېڅ رنك بهای نشته بي بها دى
دويم دا چه محمد می رهنما دى
يو صورت می په خو اسم مسما دى
آسمان زمکه هر سپوزمی اوروشان ستوری
درست جهان می ونظر ته تماشا دى
شپه وورخ دماه دمهر لپرتو
مخ زمکی راته درست نقره طلا دى
پشپه مېنک پوورخ کافور را باند ووری
درست صورت می پکيش غرق دسرو پا دى
چه هر دم زندگانی ومانه
هر نسیم دیار له لوریه مسیحا دى

1) Diese Ode ist aus dem 2-ten Exemplare entnommen; in dem ersteren findet sie sich nicht.

هر گل راته لورایه بخندا دی	دچن دسرو گلونوته چه کورم
زنکاری کپس آغوستی دمینا دی	دکلونو میوناب بورا به ناسته
هر ساقی دمپو پرستو شان فدا دی	خپل دینی پورغوی کیش نبولی
هر مطرب لك بلبل هسی کویا دی	دشنه رود پغار ناست سرود پلاس کیش
هر دیدن دآفتاب پشیر زبیا دی	سپین مخون سرلینی (?) ددلبرو
به رحمان باند منت پاك مولی دی	چه نعمت دمعرفت پر پیرزو کر

IV.

Aus Mirsa's Diwan.

دمولی ل ارادت	زن ب وکرم خو صفت
خالی ندی ل حکمت	هر فعل چه ئی وینی
چه ی سل خوارلس ی سورت	پر اجر نزول قران شه
خوارلس ی سجده ل تلاوت	دیرش ی سپاریدی
شپز سو شپز شپته آیت	شپز زره پشماره دی
بیانی خوارلس روایت	دیرش ی دی حرفون

پ پښتو ژب دوایم
 رهبری ئی دتوحید ك
 كل صفت دی بیان شوی
 كعلم دی توحید دی
 دهر حرف یازده لغت
 بڅو لون عبارت
 دتوحید ل معرفت
 نورنی وار اشارت
 دمرزا کلام شیرین شه
 دمولال برکت

الف اول څره وحدت دی
 دناسوت پکيل ئی زود
 هستی ئی بی پایان
 پر سوری بانده ئی بینسی
 مجاز ئی غلاف کړی
 پ یو کښی دویم نشت
 هر چار کاند پخپل
 طالب ئی پوفناك
 ل اوبال نویریزی
 پهر کور کښی تجلی ك
 نن راغلی پر کثرت دی
 څرگند کړی ئی قدرت دی
 پهر څه کښی ئی صفت دی
 دا خپل علم امانت دی
 پکښی بینسی حقیقت دی
 بیهوده گمان غفلت دی
 بهانه کړی ئی صورت دی
 مطلوب ئی غیرت دی
 ل ثواب ئی فراغت دی
 عجب نور دمعرفت دی

مرزا پ پښتو کړی
 ده مولا صفت دی

تدووم زکر حرام کر	ب باور پدا کلام کر
نن طلب ددغ جام کر	چه ی کلیات پکنسی ووینی
پسی سیل پخپل کرام کر	مقصود ندی لتا لری
پ اخلاص پسی احرام کر	شاه کعبه خلیلی دا
تئی فهم پر پیغام کر	تَحْنُ اقْرَبُ اليك
ننداره تی صبح شام کر	ک کمان کری لزو لری
شاه طوطیان پکنسی انعام کر	قارکه وباس لباغ
نورانی تی په اسلام کر	بدگمان دزر نیولی
اواره دا ننک ونام کر	پر شاه وسودا یره (فانی) شه
ت یغین پدا الهام کر	باقی ب جاودان شی

ک مقصود دشی له لاس

پر مرزا بانندی سلام کر

نن طلب وکر دقست	ت تلوار کر پدا مرست
خو اختیار دیدی ل دست	دماصلو وقت دیدا دی
پدا خپل و می و مرست	ل وحدت شاها راغل
خود نمای خود پرست	دا پرواه ل هیجا نکه
ل هر چا سر پموس	نر کلیات دچاروتلی
لدی کشرتی بریست	کرشمه ک لون لون

مد پایان ئی موندنه نشی
پکون وپکان کنبی
ل بونرا سرئی نیاز دی
عجب میل ئی پیداش

دا بلند ده هم پست
شاه له دوار کون رست
دزو راز ئی دققتست
دخپل معرفت دکست

پر مرزا بانندی نزول

خپل بخر ل الست

ث ثنا کور ل توحید
شاه تر تا ونا نزدی
خَنُّ وَأَقْرَبُ إِلَيْهِ
بخپل وجود کنبی یی وغوار
دکثرت پر بازار راغله
ک تر خپل هستی تیر شه
دانسان کمیس ئی واغست
بیخ ک هر شو محکمی ک
چه دغر شعله پیدا شو
هرچی فقیردی تمام شه

نن خبرش لدی خرید
بل رخ مدروم بعید
دا کلام دی له مجید
شاهها من حبل الورید
پر دا چار عنصر سهید
ای پر شاه بانندی شهید
پ دوکون ئی بازید
شه مجال ئی له خورشید
شه ذره شه دی هستید
پ معنی ئی پادشاهید

مرزا پ پښتو کړی

کل صفت دی له هیید

ج جمال نئی صبح گاه دی
 پر هر لوری تجلیک
 دماهی هستی له آب
 دهر چا دی رسیدلی
 کم دلیل نئی لیدی نشی
 مقصود بروزی نک
 دعشق نور دی راختلی
 ل غافل بحجاب کشی
 چه ی معرفت روزی شه
 چی فایمما تولو
 تن مرزا دلیل ویلی
 هر کلام نئی دحال گواه دی

ح حاضر کی گوری
 یو عجب نئی سپین جمال دی
 مختلف کیسی واغست
 ک حجاب ل مخ واخلی
 جید عشق شعله پیدا شو
 ت اختیار کز دا ورینستی
 ورنزدیدی پتا بوری
 دوئی زلف دی دا توری
 کرشمه ک زنی نوری
 بی اختیار ب وینوری
 نمر بوزیشی ت سیوری
 یخ پچول نمر ثغوری

شاه لنا سر بکتا دی اندیمنی مکر سوسوری
دکامل رانجه درواخله ک دزو سترگی دکوری
ک پر شاه بانری نثارش دباران بخیر یووری
دع سیند کین دوینو اوچیئی ئی آدم خوری
مرزا خاطری لوپ ک
محبوب دزرون جوری

خ خودی دخپل کمان دی پکمان کنسید دیر زیان دی
پصورت غلطی مکره ب بهار پسی خزان دی
بمقصود پسی منزل کره ثو پچکم دعنان دی
مولی ندی ل تالری در نزدیق تر خپل زان دی
پزمکه پ آسمان کینی هم میط تر دغ میان دی
پوحدت کینی یکانه ش پر کثرت باند پریشان دی
له لاهوت ئی راکوچ ک نن ی سیل پر جهان دی
حد پایان مونده نشی پسوری کینی ئی مکان دی
خود بخود کاندی بازی بهنه کوری ئی انسان دی
هرولی چی آغاز وک ثرگند کورئی برهان دی
دمرزا کمان فانی ش
هرچه ی وائی میان رویشان دی

ت طلب ددی شفیق کر	دال دلیل دخیل رفیق کر
فن منزل پردا طریق کر	چی رسول پری باند تلی
حق باطل دبله تفریق کر	عقل نور دی بخاطر کنی
اواره کمان عمیق کر	شک شیطان دی می نمود
اعتباری ب توفیق کر	نا امید مش له رب
ت بی غوغ کمان دقیق کر	حقیقی نور درواخله
پ باور کنی بی غریق کر	بدگمان دزو نیولی
پخپل وجود کنی ی تحقیق کر	مولی ندی لتا لری
ت بل پر آتش حریق کر	ددنیا مین زنار د
چی هارون وت شفیق کر	دا وینا کر پزیر پسند

هرشه وای پرشتیا دی

مرزا کلام تصریق کر

دا دحقیقت آغاز دی	ذ ذکر دزو راز دی
پدوکون سرافراز دی	چی ذاکر ش له مذکور
داور پبستی پری کداز دی	دا دراز دیوه شو بل
اوس پرشاه پسی پرواز دی	دکمان قفص ی مات ک
لدی سوز سر ساز دی	چید عشق باآش وس
دعارف دغ غماز دی	ت سجده پ ترک وجود کر

دی عاشق پر خپل آواز دی	محمود چی بادشاهی ك
غلاف كړی مجاز دی	حقیقت ی پکینی پینی
یو ساقی مسکین نواز دی	دهیات پیاله ئی راکر
بیهوده کمان غماز دی	ساجد یو دی له مسجد
فانی ش	دمرزا کمان فانی ش
لدریاب دا آواز دی	لدریاب دا آواز دی

پاك ل غیرو لخاشاك دی	ر رویت د شاه پاك دی
بینا كړ املاك دی	یو پرتوی دمخ وش
شراشوری پافلاك دی	چی ئی زلف كړ پریشان
عنايت ی پردا خاك دی	د آدم صورت ئی روغ ك
پحدیث كینی ئی لولاك دی	درسول دزره كور
هم پده دهر چا زواك دی	حق نژدی تر شهر كور
چی ی نوینی غمناك دی	ددیدن خوینی ی دیر
څه حجاب ی پر ادراك دی	چی حضور مولی نوینی
درنڅور دزور تریاك دی	ینه دیدن ل هر مخ
ك شهید شی څه ی پاك دی	هر چه ی دا دیدن ی وك
دوحدت جلوه پر وشو	
دمرزا کمان هلاك دی	

ز زنده بهوی آب نئی را بشوید
 بدگمان دزر نیولی
 دمیات اوبه در ذخ
 نن طلب دمولا و کور
 دی تر تا و تا نزدیدی
 دغفلت پیاله دنوش کور
 دنیا دم در باندی پوک
 ل جهان بدی تله وی
 چیر بدن دروزی نشی
 عذاب دجرائی د
 دمرزا دنیا نه آروی
 یهوده لری اصحاب ی
 س سالک پردغ لارش
 دغفلت ل خوب پاغ
 مقصود دی ناپدید دی
 دغه یافت پیشفت دی
 چید عشق دیوه شو بل
 دمیات پیاله ی در کور
 پطلب ددی دریابی
 چی له حق پ حجاب ی
 ت غلبیدی پسراب ی
 ثوت شیخ نه نئی لاشاب ی
 ت پخپل خپل نقاب ی
 لات اوس بی خراب دی
 پسو خویش بدغ خواب ی
 پیدا شوی پشتاب ی
 تل تتل پ عذاب ی
 چی بیل شوی ل احباب ی
 پاخلاص ی طلبکار ش
 نن بمرست دخپل یار ش
 پطلب ی ژره سوار ش
 ت پسر بازی اختیار ش
 نن پینک غوندی تری زار ش
 پر ساقی باندی نثار ش

ت پردی عیب مغوار بی و ز با نده
 خپل مقصود دی و تا زخ هیله سهه شکا
 ت ل اصل یکه تنهای لغه ز به باله ز به
 خدای امد دی بی شریک شکان ز باله
 ز به هیس مادی مرزا اختیار دی خپل دی
 ز به هیله بی ش دساکن بخوی قرار ش

ش شاهها و تا قرین
 دهرچا در سیدلی
 خزانه دخپل کور کنی
 ننداره دزرگی غواری
 دسلیمان حالت دنشت
 چی دمده پدروغ ک

بی پرواه نازنین
 ت بی نوبنی ووبین
 درو پزه کر خوشه چین
 نه پرواه لری ل دین
 خه حاصل دل نکین
 قتلوی دی بی سکین

خدای بیزار له خرقه پوش
 برگزیدی پیدا شوی
 دکمان لبیکر جات کر
 اسرافیل چی پرغو پوک

دزر بت ی له آستین
 ای بخپل گمان گمین
 که خبرش ل یقین
 بیای حدت اربعین
 چی مرزا گمان فانی ک
 حشر گماهی ل مسکین

ص صراط المستقیم دی او منزل ی پدیر بیم دی
 دشپطان مکرون دیر دی لایتر دنوس غلیم دی
 دھوا پسروری مکر بری حال بدی تعلیم دی
 دادلا دلومه ی کنبیسو ایضاً دی مال ی رنک برنک نعیم دی
 یوحصاری نام وننگ ش بل بناییت ی زر وسیم دی
 گرونی ژوی پوزی دک هر چه ی نقش پر کلیم دی
 پدنیاب معمور نشی چی پنگوت در جسم دی
 ک افلیم ی شی بحکم زوری بند پیل افلیم دی
 چید نوس درمون نعوزی ولهم عذاب الیم دی
 چی تر دا از مینست تیرش دکامل صحبت سلیم دی
 پر مرزا ی عنایت ش
 هو التواب الرحیم دی

ض ضلال دظلمات دی او ظلمت آبجیات دی
 بو ذاتی مزه ی روغ ک پی پی بلی (؟) می صفات دی
 رنک پرنک بازی کاند مختلف ی مخلوقات دی
 بی ستون می محکم ک چی قدرت ی پر ثابات دی
 چی الا لبعبدون ش معرفت دد پرات دی
 دنوحدید جلوه پرورش لک یخ پر اوبه مات دی

پوحدت گنبی بگانه ش ل اندوه ی نجات دی
 دکمان جامه ئی وکنش اوس لذات سر ذات دی
 چی لمرک بخوا ومری نور به مری تل حیات دی
 تحریری حقیقت ک هرچه ی نقش ی آیات دی

دهرزا گمان فانی ش
 لا نفی مولا اثبات دی

ط طلب وکر سایل پطلب کر شاها خپل
 چیدیدن دی روز نشی کلیندگی دی بی حاصل
 دا تر تا وتا نژدین پ گمان پسی مزغل
 هر خلوت ی مهور ک روشنائی ل محفل
 نن پر عرش باندى ختلی عارفان وولیدل
 عرش الله دمومن زوره دی ک دلیل وکر عاقل

عجب مخ بدر ژرکند ک ت حجاب واخله لدل
 پ بیوره می درت ددی او معنی ئی دمشکل
 دهر چا پ خله کلام ک هم ب هر چار داخل
 ت فانی خپل هستی کر ای ل شاه سر واصل
 دهرزا گمان فانی ش
 خدای باقی دی تل تتل

ظ ظالم نو سڪ دی فیلمدی زح ههنا با دی لنا سر بخیل دی
خلاص ب نشی لعذاب استانا زح ههنا با چید دپلاس قنیل دی
چی جلوتی وو ورك تلیه زح ههنا با غلط شوی ل سبیل دی
پ بد مگری افسونك آ زح شفا زح ههنا با تل آخته یقال وقیل دی
دیر عالم نی غلط گری زح زك دی بد برین دوزیل دی
دریا لومی نی کنیستو زح تلیه دی چی ارزق لباس ی نیل دی
دشیطان سزا عذاب شه زح لهك دی چه ی نفوت ك ذلیل دی
ددنیا طلب کار دیر دی زح زك دی او دزر پسر و قلیل دی
یو یو طلب دخدای ك زح زك دی چی عمل ی پ تنزیل دی
مقصود ب ی روزی شی زح زك دی چی رهبری خیل دلیل دی
حاجی سبیل دجهان ك زح زك دی مرزا گری پ جلیل دی
ع عیب و بدگمان دی زح زك دی پکمان عالم حیران دی
هغه زر جمع نشی زح زك دی چی پویش پسی پریشان دی
دوحدت بهره ی نشی زح زك دی پکشرت کنی ذان پزان دی
دپندار تابییه نی دیر زح زك دی لك ابر بی باران دی
ت کمال پور نشی زح زك دی چی نظری په نقصان دی
ناپوه ظلم پردان کاندی زح زك دی چی دامنت ضمان دی

خود پرست بخودی نهیلی شاه پس لهیبا
روح یوسف ش بصورت کنبی باغ رانغه
چی لدی زندان خلاص شه سینه و کلا
مست دعشق په براق سوراش لانا
روح تنان روح سمرزا شه ننداره کر
دغه گروی دغه میدان دی
روح تنان روح سمرزا شه ننداره کر
روح تنان روح سمرزا شه ننداره کر

غ غیر خوی تغیر کر
نوس نادان دی می نعوذ
دشیطان مکرون ډیر دی
ستا پکور کنبی پیڅه غله دی
بدتم ذنی واخله
داخلاص وت نزدی ش
پ بیوره می درت ووی
که پدا صفت موصوف ش
له خناس خاطر ژغور
مجاز خویدی پدنیا کنس
دمرزا کلام نکته دی
نن ی فهم پر تفسیر کر

روح بادشاه عقل وزیر کر
ت دانش پفهم زیر کر
هر افسون دد زندی کر
واړ ذای پزای اسپر کر
توکل پر زو ذای مگیر کر
آواره لباس نذویر کر
درست عمل پدا نذویر کر
ترو صحبت له خپل امیر کر
دخدای یاد بانندی تحریر کر
نن ی حقیقت تعبیر کر
دمرزا کلام نکته دی
نن ی فهم پر تفسیر کر

ف فانی دتن صفت دی بیوفا رسم عادت دی
 نن ی وغوار پکور کنی دخدای شو لون عزت دی
 میاتی ی بی نقصان په کلام کنی ی نعمت دی
 یوی علم لدونی ش هم توانا پخپل قدرت دی
 دی شنوا پکل غوزون پدیدن کنی یی لذت دی
 مستغنی ش له مخلوق هم لکل ارادت دی
 پر سری باندی بینی اوه لون امانت دی
 دیر کوشش دپسی بوی دغه یافت پیشقت دی
 چی له اصل خبر نوی هر ژوندون ئی معصیت دی
 که صورت پکنی فانی کر مستقیم دی معرفت دی
 خپل آواز پخپل آروی
 پر مرزا ئی عنایت دی

ق قادر پخپل چار دی پهر څه کنی اختیار دی
 بودت کنی یگانه ش پکثرت کنی بیشمار دی
 دیو دریاب ل نسو چری گل ش چری خار دی
 یگ تنها ش پخلوت کنی هم شهره پهر بازار دی
 پ کعبه ل مسلمان و پکنشت کنی لکنار دی
 کرشمه ک لون لون چر مست چر هشیار دی

ملکوت ی بنایسته ک
 لقدرت ی پرکار دی
 بهر چا کنس ی بازید
 آهینه دخپل کردار دی
 یو ذاتی پر توی مگور
 پر هرچا بانندی نثار دی
 مخلوقات ی کر مرئی
 تری وکنبلی ئی داتار دی
 دیر عالم بی بزه کار دی

ک کریم بچپل اخلاق دی
 چی ساقی دور کردان ک
 ملامت ی بیقیاس
 چی ل شاه سره کنار ش
 ل غافل مستغنی شه
 دمجوب و زلف و بحث
 چه الایعبدون ش
 چی دیدن ی روز نشی
 مشقت ی بریا ک
 پکمان ذن غلط بی
 دا دستوری له میثاق دی
 درندان و اتفاق دی
 شه لذت ی پر مذاق دی
 شهره شوی پافاق دی
 عنایت ی پر مشتاق دی
 پمجلس کنبی دعشاق دی
 شه دیدن ی استحقاق دی
 مرفقنار شوی پفراق دی
 پطلب کنبی ی نفاق دی
 ستا پزر کنبی ی هوناق دی
 هر کلام له حقیقت
 مرزا کنبلی پر اوراق دی

ل له اصل ب خبرش لا ۱۰ ر ت رقا ۱۰ ك پسرود پیغمبرش ۱۰ متساك ر ت رقا ۱۰
 چی اختیار کیمنی کوی ۱۰ باهه شیا ۱۰ یعنی به منورش ۱۰ ر ت رقا ۱۰
 قارون بد گدایش ۱۰ ر ت رقا ۱۰ که پاسبان دخپل گوهرش ۱۰ ر ت رقا ۱۰
 حقیقی سفر دوی ۱۰ ر ت رقا ۱۰ چی پر خپسر دبه ورش ۱۰ ر ت رقا ۱۰
 مقصود ب روزی نکری ۱۰ ك پرننگ قلندرش ۱۰
 ك گمان کوی لزو لری ۱۰ پروه کون ب سرورش ۱۰
 ك ریشیا پسروی دکری ۱۰ درشیتینو برهبرش ۱۰
 معراج بدی روزی شی ۱۰ کد شاه ت ذای درش ۱۰
 لفر دوس بتوبه کوی ۱۰ بی پرواه به ل سفرش ۱۰
 پرضا بدی چار کیندی ۱۰ که محیط ب بحر وبرش ۱۰
 مرزا غوندی فقیری ۱۰
 ك فارغ ل نیک شرش ۱۰
 م مودی روح ی امین دی ۱۰ خود راغلی مرسلین دی ۱۰
 دصورت سبوری یی نشت ۱۰ دی خورشید غوندی مبین دی ۱۰
 بوحدت کینی یگانه ش ۱۰ بی پرواه لکفر دین دی ۱۰
 دکثرت پیازار راغی ۱۰ بهر چا کینی مساکین دی ۱۰
 ك طلب کرب بی موم ۱۰ دی تر تا ونا قرین دی ۱۰
 هر چی دا دیدن ی وش ۱۰ فن شهید اولین دی ۱۰

اسرافیل چی پرغو پوک تلمعه لیشا رلا بیانی حدت اربعین دی
 چی ل مرک بخوا ومری لیل رده عولک دا ژوندون ی آخرین دی
 دکمان له څه وروت تلمه رده عولک پای تخت می علیین دی
 بهمنست ی برضا ش تلمه انا رلا رفا اوس ی حکم پر سچین دی
 دارواج اصل ل خدای رده تلمه رلا رفا رده عولک رده عولک
 دمرزا صورت کمین دی رده تلمه رلا رفا رده عولک رده عولک

ن نفی بخپل کمان دی
 برکزیدی مولا کری
 ل وحدت ی راغلی
 بد حجاب وش له میان
 ل لاهوت مستغنی شو
 دغفلت پیاله دنوش کر

ت بخپل کمان حیران ی
 نن ددوو کون سلطان ی
 پر کثرت بانندی بامان ی
 مبتلای په هجران ی
 کنبیوتلی پزندان ی
 بخمار کنبی سرگردان ی

اندیمینی شو پر تا دیری
 نن اول نامه وغولر
 دخپل اصل طلب وکر
 ک کمان ل میان داخل

پهوس پس پریشان ی
 ک پدا صورت انسان ی
 ت مرغه دلا مکان ی
 لوی تر زمک تر آسان ی

دمرزا جز در (?) دی
 ک رشتینی بازرگان ی

و وحدت بی مثل ذات دی
 کُل اشیا ددصفات دی
 او ارواح مگور دری لون
 ک باور دی پایات دی
 دجاری وعده ت خوب
 ل بیدارو یی اوقات دی
 دمقیم وعده ژندون ش
 آخر تللی ل اموات دی
 امین روحی اضافی ش
 مرکب ی نشت تل حیات دی
 دامن لوی وگور
 در سر پهر حالات دی
 ارواحان مگور غلور دی
 خپل هنری کرامات دی
 موبنده ش پسری کنی
 او جسمی دکبهاون و
 او گونک روح دمیوانات دی
 او اسی دجادات دی
 لک غوری پشوده پی
 درست ډرن یی مقامات دی
 په مرزا کنی خپل صفت کر
 نن قاضی دکل حاجات دی
 ه هادی دجهان میر دی
 جام وجم ددضمیر دی
 ت اعلی اسفل پور
 دی پر کل جهان بصیر دی
 در ژرگند وار اشتاتار
 ک صغیر دی پاکبیر دی
 او مشکل یی وار حل ش
 هم کلام ی پ تقریر دی
 یو کیمیا هنری واخست
 قناعتی خزانه ک
 نن ی رحم پر فقیر دی

اراده ی ل درویش
 تر متاع ددولر کون
 لولاک دد وکور
 تجله ی پر هر لوری
 عاقلان ی بی نبولی
 دمرزا کلام زنجیر دی
 ل لانفی صورت ی
 دناسوت پیازار راغلی
 حقیقی اصل نوبنی
 نن الایعبدون ش
 دکامل طلب دپوی
 ل دیدن بی نوا شو
 هبغ اثر دی پزر نشی
 دهوا نغوت دوکر
 ظالم جاهل دنوم ش
 دکمان وری دواخست
 دمرزا قدر دندرد
 لریشیاؤ بغیرت ی

۱ اول وهم لخر دی   پباطن وهم ظاهر دی شیوه با ر هه
 وار کوه ی پرضا شی   دی پر هر چار قادر دی ولته
 چی ی زر کن فیکون ش   هر عملی په کوزر دی هه
 دی شنوا پکل غوزون   هم پر هر خوله ذاکر دی هه
 او ثوندون دکل هستی   هم بینا پ هر نظر دی
 دانائی نی پهرشه کنسی   دی پخپل علم هاذر دی
 ل وحدت ی را کوچ ک   نن ی زر پهندر دی
 امانت وری ی روغ ک   دانسان تی خاطر دی
 چی ل اصل خبر نوی   هغ خوی ی دچر دی
 امانت دتینستن ورکر   لوی تاوان دزورور دی
 دمرزا اختیار ی خپل ک   دمرزا اختیار ی خپل ک
 خدای پر هر چار حاضر دی   خدای پر هر چار حاضر دی
 ی یو شاه شجاع دی   پر هر لور شر شعاع دی
 دکثرت لباس ی واغست   را شرکند پخو انواع دی
 یو نخاس ی سرانجام ک   هم دلال ش هم متاع دی
 مزمار سرودی واغست   نن آهنک ی پسیاع دی
 کر بعید بی نپوهیزی   چی قریب پاستماع دی
 محتسب ی پسی شا ک   چه پرواه ی ل متاع دی

دخوفیق وداع دی   اوس ل عشق هم پیاله ش
پنمار کنی ی نفاع دی   حقیقی چراغ درذخ
پر دنیا دغه نزاع دی   دساقی له پیالی نوش کر
دجهان دغ اوضاع دی   ل هپجای خپلوی نشت

دمرزا وینا نه آروی
نور حجت دانقطاع دی

Verbesserungen.

S. 485. Z. 13   یوها lies   بوما
S. 590. Z. 12   پوست —   پوست
S. 592. Z. 6   یی —   یی
S. 593. Z. 13   تخلیف —   تخلیق
S. 594. Z. 13   صحیق —   صحیف

اول و دوم از روزه و اعیان رقیبته
 دار گوی در روزه و لغت ریشا ریشی
 بی بی در کن روزه و ایزه ریه
 بی بی در کن روزه و لغت ریه و نام

در لغت و اول لغت
 دانایی ش برده کس
 ل و بی بی ریه کج
 لغت ریه و لغت

بی بی در کن روزه
 لغت ریه و لغت

Verbesserungen

- 2. 187. N. 13 لیه لیه
- 2. 200. N. 12 تیه تیه
- 2. 202. N. 6 ریه ریه
- 2. 203. N. 13 رقیبته رقیبته
- 2. 204. N. 13 رقیبته رقیبته

ی بی بی در کن روزه
 لغت ریه و لغت
 بی بی در کن روزه
 لغت ریه و لغت
 بی بی در کن روزه
 لغت ریه و لغت

D Ex 2570. 40

Sb

ULB Halle 3/1
001 324 683

